

MAGYAR NEMZETI BANK

**FELMÉRÉS A HITELEZÉSI
VEZETŐK KÖRÉBEN
A BANKOK HITELEZÉSI
GYAKORLATÁNAK
VIZSGÁLATÁRA**

2010. MÁJUS

**A 2010 első negyedére vonatkozó
felmérés összesített eredménye**

**A 2010 első negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredményének ismertetése**

2010. május

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2010 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredményének ismertetése

(2010. május)

Az elemzést készítette: Fábián Gergely, Homolya Dániel

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja a Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

HU ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy a piac meghatározó bankjai hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire tudunk következtetni. Emellett a mostani negyedévben immáron második alkalommal vizsgáltuk az átstrukturálásokat is, kiegészítő kérdőívek segítségével. Ezúttal a háztartási szegmens mellett a vállalati szegmensben is. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, azonban szükség esetén háttér információkat is közlünk, hogy a felhasználó könnyebben átláthassa a folyamatokat.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben találhatók meg (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl-mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2010 első negyedévére, az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2010 második és harmadik negyedévére vonatkoznak. A kérdések a negyedévvel korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2009 negyedik, az előre tekintő kérdések esetében pedig 2010 első negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitel szegmensben összesen 14 bank vesz részt a felmérésben. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezési részre 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2010 első negyedév végi adatok alapján a bankszektor 93,8%-át fedik le, ugyanez az arány a fogyasztási hitelek piacán 93% volt. A vállalati kérdőívet összesen hét, a vállalati hitelpiac 83%-át, az üzleti ingatlanhitelek piacának 93,6%-át képviselő bank töltötte ki. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2010 első negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitettségeinek 97,4%-át fedik le.

Tartalom

A hitelkínálat továbbra is visszafogott, miközben a hitelkereslet élénkülni látszik	6
A háztartási szegmensben előtérbe kerülnek a forintalapú hitelek	6
Az alacsony kockázatvállalási hajlandóság kínálati korlátot jelent a vállalati szegmensben	7
Az átstrukturálások után az ismételten nem fizető adósok száma nőtt, de ennek mértéke kezelhető	7
 1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	 9
Háztartási szegmens	9
Vállalati szegmens	19
Önkormányzati szegmens	30
Aktuális téma – Átstrukturálások a háztartási és vállalati hitelezésben	32
 2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	 37

A HITELKÍNÁLAT TOVÁBBRA IS VISSZAFOGOTT, MIKÖZBEN A HITELKERESLET ÉLÉNKÜLNI LÁTSZIK

A Magyar Nemzeti Bank közzétette legújabb hitelezési felmérésének eredményeit. A 2010. áprilisban végzett kutatás megállapítja, hogy a bankok hitelkínálata továbbra is visszafogott, miközben a hitelkereslet élénkülni látszik.

A háztartási szegmensben a fogyasztási – elsősorban szabad felhasználású jelzálog- és személyi – hitelek esetében a bankok összességében a kedvezőbb kamatkondíciókon és alacsonyabb felszámított díjakon keresztül enyhítettek a hitelezési feltételeken. Ezzel szemben a lakáscélú jelzáloghiteleknél a hitel-fedezeti arány mérséklésével a bankok kismértékben szigorítottak. A bankok az előző negyedévhez képest széles körben észleltek növekedést a forintalapú jelzáloghitelek iránti keresletben.

A vállalati hitelek esetében a bankok többsége továbbra is fenntartja a hitelezési feltételek szigorú szintjét, csak egy olyan bank volt, amely tovább szigorított. A következő félévben már egyetlen bank sem számít arra, hogy a hitelezési feltételeken tovább szigorítana. A 2007 óta tartó szigorítási ciklus valószínűleg véget ér, de a szigorú hitelezési feltételek fennmaradása továbbra sem támogatja a gazdasági fellendülést. Ez különösen igaz a beruházási hitelek esetén, ahol a bankok növekvő hitelkeresletet érzékelnek.

A bankok egyre több hitelt átstrukturálnak annak érdekében, hogy a nehéz helyzetbe került ügyfelek fizetőképességét helyreállítsák. 2010 első negyedévének végén az átstrukturálások a portfólió mintegy 3,5 százalékát tették ki a vállalati szegmensben, míg a háztartási jelzáloghitelek esetében ez meghaladta az 5 százalékot. A bankok válaszaik alapján az átstrukturálásokat követően ismételen nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya a nagyvállalatok esetében alig 3,5 százalék, míg a kis- és középvállalkozások esetében 9 százalék. Ezzel szemben a háztartási szegmensben elérte a 20 százalékot, ami jelentős romlásnak tekinthető 2009 negyedik negyedévéhez képest.

A HÁZTARTÁSI SZEGMENSZEN ELŐTÉRBE KERÜLNEK A FORINTALAPÚ HITELEK

A lakáscélú hitelek esetében a bankok nettó¹ 55 százaléka összességében szigorított a hitelezési feltételeken, míg a fogyasztási hitelek területén a bankok nettó 15 százaléka enyhített az előző negyedévhez képest (4. ábra). A bankok várakozásai alapján a következő félévben mindkét szegmensben hasonló tendencia várható. Az eurozónában – az EKB legújabb hitelezési felmérése alapján – mind a lakáscélú, mind a fogyasztási hitel szegmensben a szigorítók voltak kismértékben többségben.

A fogyasztási hiteleken belül a személyi hitelek és a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetén enyhítettek a bankok, elsősorban a forrásköltség feletti felárban (a bankok nettó 49 százaléka) és a felszámított díjakban (a bankok nettó 38 százaléka) (11. ábra). Ezzel szemben a gépjármű-finanszírozásban összességében mind a bankok, mind a lízingscégek tovább szigorítottak a hitelezési feltételeken. A jövőben a bankok nettó 41 százaléka várhatóan szigorít a jövedelemarányos törlesztőrészleten. A szigorítást azonban tompíthatja a kamatkondíciók enyhítése.

A lakáscélú hitelek esetében a bankok kismértékben szigorították a hitel-fedezet arányt (LTV) (6. ábra). A következő félévben a minimálisan megkövetelt hitelképességet, valamint a jövedelemarányos havi törlesztőrészlet maximális arányát tervezik valamelyest szigorítani, elsősorban a devizahiteleknél² (6. ábra). A szigorítás moderátnak tekinthető, amit alátámaszt, hogy a bankok válaszaikban kizárólag a „valamelyest szigorítottak” válaszlehetőséget jelölték meg a „jelentős szigorítás” helyett, és a 2010. márciusi új szerződéskötések alapján az elmúlt negyedévben történt szigorítás nem volt hatással a hitelkibocsátásra (5. ábra).

¹ A nettó arány alatt a szigorítók és az enyhítők piaci részesedéssel súlyozott különbségét értjük a hitelezési feltételek esetén. A nettó arány a szigorítás/enyhítés mértékét nem tartalmazza.

² A bankok visszajelzése alapján ebben szerepe lehet a körültekintő hitelezésről szóló kormányrendeletnek a devizahitelezés feltételeit szigorító és a tisztán fedezet alapú hitelezést tiltó szabályainak. A devizanem szerint differenciált hitel-fedezeti arányokra vonatkozó szabályok márciustól hatályosak, míg a hitelezhetőségi limitek június 11-én lépnek életbe.

Keresleti oldalon a bankok többsége növekedést észlelt a forinttermékek iránti keresletben az előző negyedévhez képest, mind a lakáscélú (9. ábra), mind a szabad felhasználású jelzáloghitelek esetében (16. ábra). A hitelek (forint és deviza együtt) iránti keresletnövekedésre a bankok válasza alapján az általános kamatszint változása hatott mindkét háztartási szegmensben.

AZ ALACSONY KOCKÁZATVÁLLALÁSI HAJLANDÓSÁG KÍNÁLATI KORLÁTOT JELENT A VÁLLALATI SZEGMENSZEN

A vállalati hitelek³ esetében 2010 első negyedévében a bankok többsége továbbra is fenntartja a hitelezési feltételek szigorú szintjét, csak egy olyan bank volt, amely tovább szigorított (nettó 11 százalék) (23. ábra). A bankok várakozásai alapján a 2007 óta tartó szigorítási ciklus valószínűleg véget ér, de a szigorú hitelezési feltételek fennmaradása továbbra sem támogatja a gazdasági fellendülést. Az eurozónában – az EKB legújabb hitelezési felmérése alapján – a bankok nettó 3 százaléka szigorított a hitelezési feltételeken.

A bankok kínálati oldali viselkedését a hitelezési képességük (főként a likviditási és tőkehelyzet), a kockázatvállalási hajlandóságuk (kockázati tolerancia) és az ügyfelek hitelképessége befolyásolhatja. Az ügyfelek hitelképességére leginkább a gazdasági kilátások és az iparág-specifikus tényezők hatnak. A bankok válasza alapján azt látjuk, hogy hitelezési képességük – tőke- és likviditási helyzetük – nem járul hozzá a szigorításhoz, sőt a likviditási helyzet a bankok nettó 13 százaléka szerint a hitelezési feltételek enyhítésének irányába hatott. Az ügyfelek hitelképessége továbbra is gyenge az iparág-specifikus problémák miatt, azonban a bankok nettó 21 százaléka szerint a gazdasági kilátások már a hitelezési feltételek enyhítéséhez járulhatnak hozzá a következő félévben. Ezzel párhuzamosan a bankok kockázatvállalási hajlandósága továbbra is alacsony: a kockázati tolerancia csökkenése a bankok nettó 20 százaléka szerint a további szigorításhoz járult hozzá (34. ábra).

A bankok nettó 43 százaléka újra növekedést észlelt a hitelek iránti keresletben az előző negyedévhez képest, illetve nettó 21 százaléka a hosszú lejáratú, beruházási célú hitelek esetében is (36. ábra), ami a nagy- és középvállalatoknak tulajdonítható. Összhangban a javuló gazdasági kilátásokkal, a bankok azt várják, hogy a következő félévben a hitelkereslet szélesebb körben növekszik majd.

AZ ÁTSTRUKTURÁLÁSOK UTÁN AZ ISMÉTELTEN NEM FIZETŐ ADÓSOK SZÁMA NÖTT, DE ENNEK MÉRTÉKE KEZELHETŐ⁴

2010 első negyedévének végére a nagyvállalati és a kis- és középvállalati (KKV) hitelállomány egyaránt megközelítőleg 3,5 százaléka, míg az üzleti célú ingatlanhitelek esetében a portfólió 13 százaléka került átstrukturálásra (46. ábra). A devizanemet tekintve a KKV-szegmensben a forintbitelek, míg a nagyvállalatoknál a devizahitelek átstrukturálása dominált (47. ábra).

Az átstrukturálási módszerek közül a futamidő-hosszabbítással kombinált, illetve anélküli tőketörlesztési moratórium jellemző mindegyik szegmensben. Az áthidaló kölcsönrel való kiváltás lehetőségével döntően csak a nagyvállalatok esetében élnek a bankok, illetve a nagyvállalatok és az üzleti célú ingatlanhitelek esetében jellemző módszer még a „bullet” (egyösszegű tőketörlesztés a futamidő végén) hitellé alakítás.

Az átstrukturálásokat követően ismételten nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya a nagyvállalatoknál 3,4 százalék volt, míg a KKV-szektorban az átstrukturált állományon belül meghaladta a 9 százalékat (49. ábra). A bankok várakozásai alapján 2010 végére megközelítőleg megduplázódik az átstrukturált állomány a vállalati és üzleti célú ingatlanhiteleknel 2010 első negyedévéhez képest.

³ Az üzleti célú ingatlanhitelezésben továbbra is széleskörűen szigorítanak a bankok (38. ábra).

⁴ A PSZÁF a 8AP/8AC adatszolgáltatás alapján szintén vizsgálja az újratárgyalt hiteleket, azonban az ott kapott eredmények eltérhetnek a hitelezési felmérés eredményeitől két okból. Egyrészt jelen felmérés a teljes átstrukturált állományra kérdez rá, míg a PSZÁF esetében, ha az újratárgyalt hitel, vagy annak része késedelmessé válik, az állományt át kell helyezni a késedelmes napok száma szerinti kategóriába. Másrészt a PSZÁF a Magyarországon részvénytársasági formában működő bankoktól gyűjt be adatot, míg jelen felmérés az adott szegmensben jelentős szereplőnek számító bankoktól és pénzügyi vállalkozásoktól gyűjt adatokat (átlagosan az adott piaci szegmens 90 százalékát lefedi), következésképp lízingcégeket és fiókokat is lefed a hitelezési felmérés.

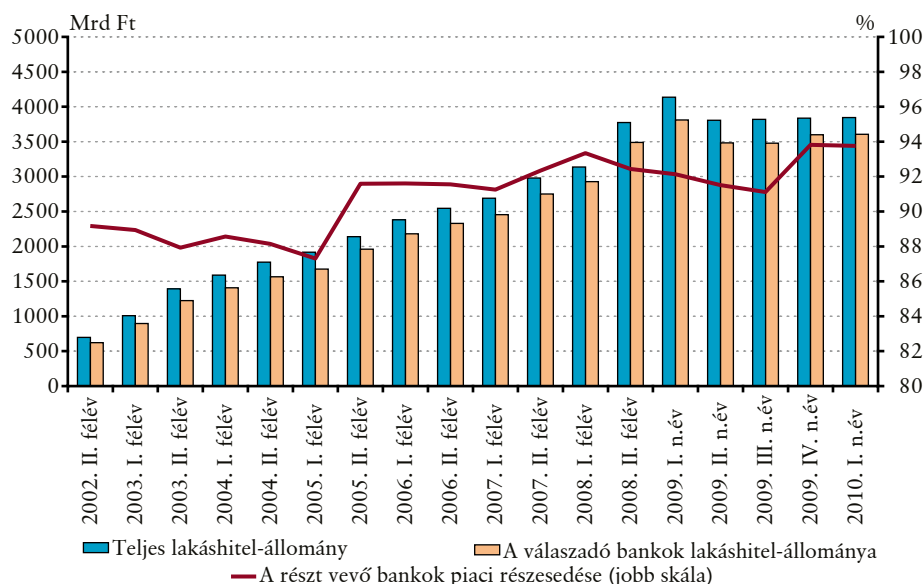
A háztartási hitel-állományban a lakáscélú hiteleknel 4 százalék, a szabad felhasználású jelzáloghitelnél 8 százalék, míg a gépjármű-finanszírozásnál 5,5 százalék körül volt az átstrukturálás aránya (50. ábra). A bankoknál a saját átstrukturálási programok a dominánsak; az állami adóstámogató program keretében nyújtott áthidaló hitel csupán 1 százalékát tette ki a teljes átstrukturált állománynak. A bankok várakozásai alapján az év végére még kisebb mértékű növekedésre lehet számítani az átstrukturált állományban. A jelzáloghitelek esetén az átstrukturálásokat követően ismételten nem fizető adósok (30 napon túli fizetési késedelembe esők) aránya jelentősen emelkedett a 2009 negyedik negyedévére vonatkozó felmérés eredményeihez képest és elérte a 20 százalékot (51. ábra). Meg kell említeni, hogy az átstrukturált hitelállomány még fiatal, többsége még a türelmi időszak (grace period) elején tart, ezért a hitelminőség még romolhat a türelmi időszak lejárta után, amennyiben az adósok fizetési képessége nem javul érdemben.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

1. ábra

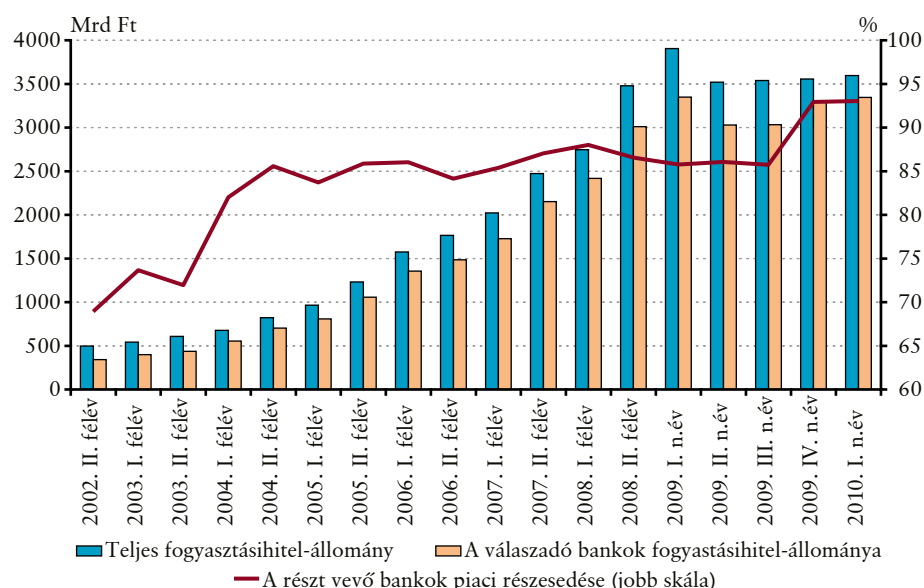
A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

2. ábra

A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

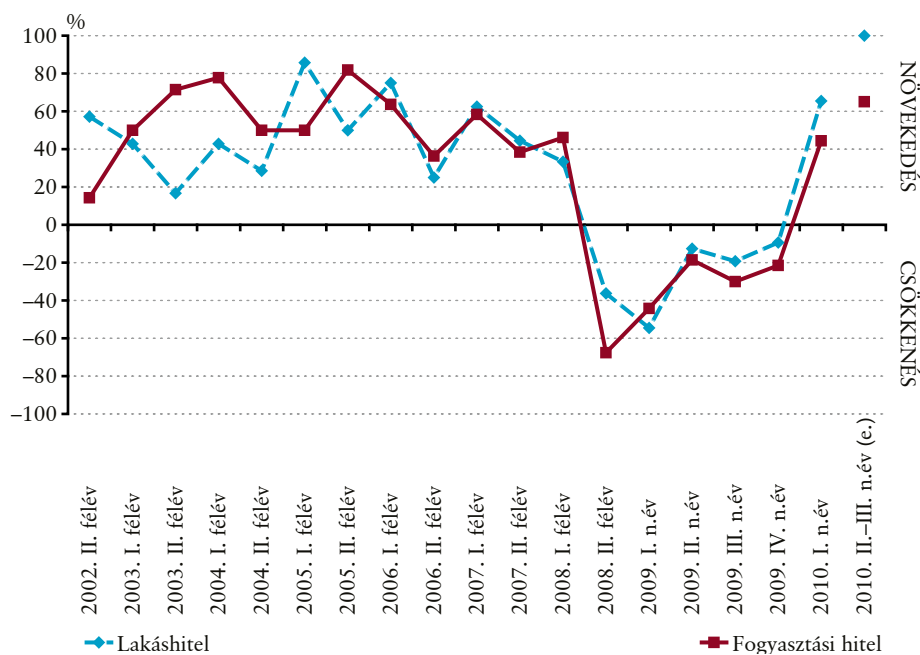

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

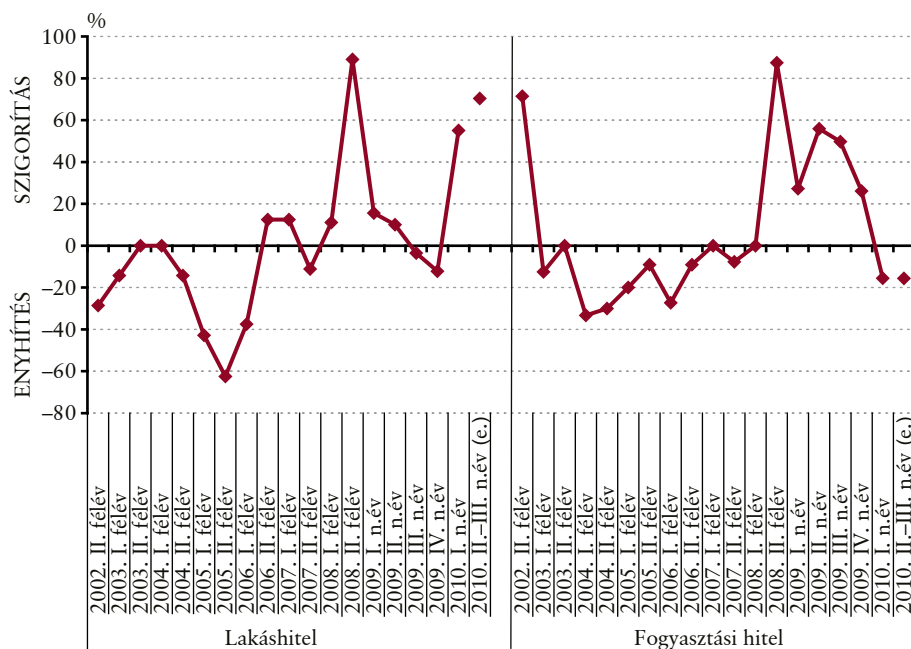
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége)

4. ábra

Hitelezési feltételek/ hitelképességi standardok a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

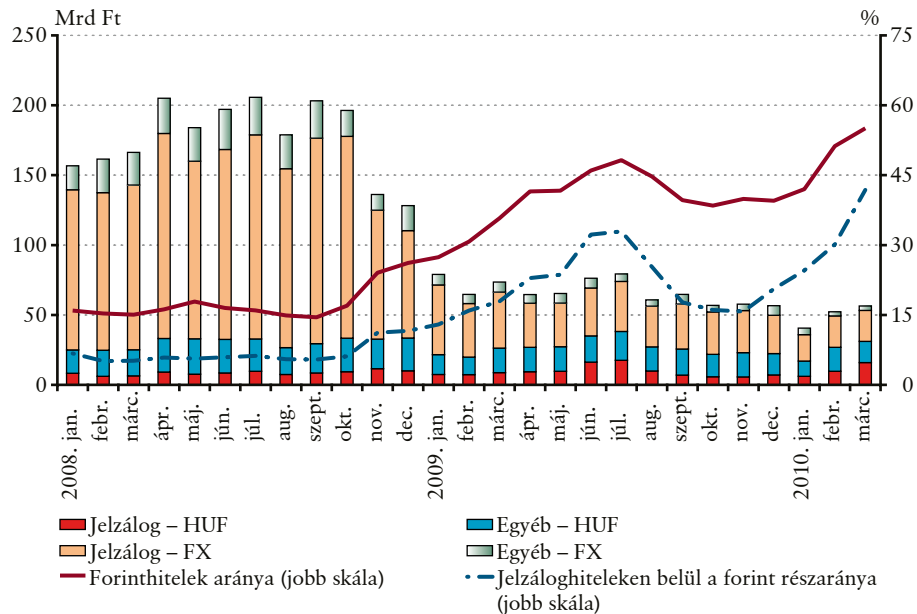
(a hitelezési standardokban szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

A háztartások új hitelszerződéseinek denominációs szerkezete

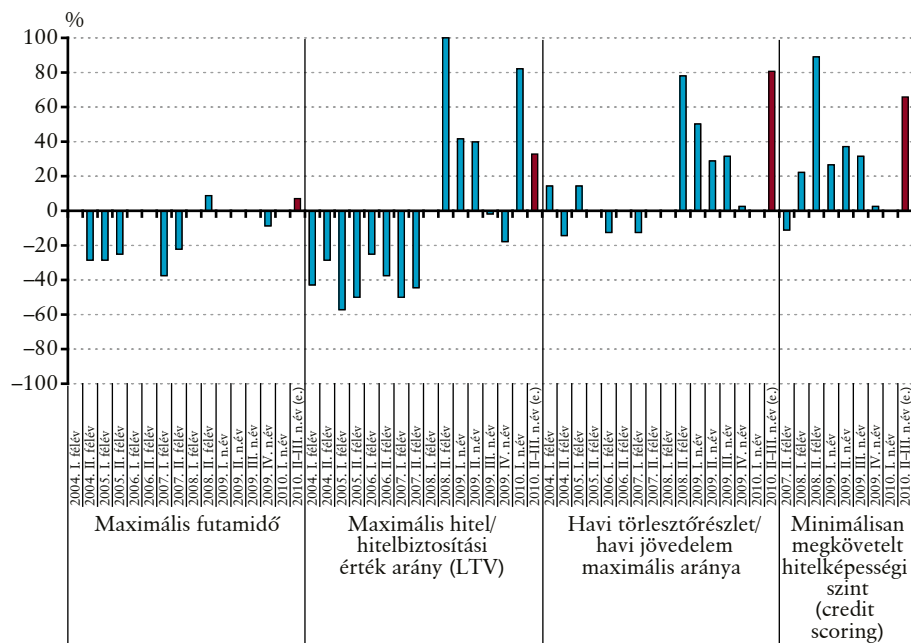

Forrás: MNB.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre)

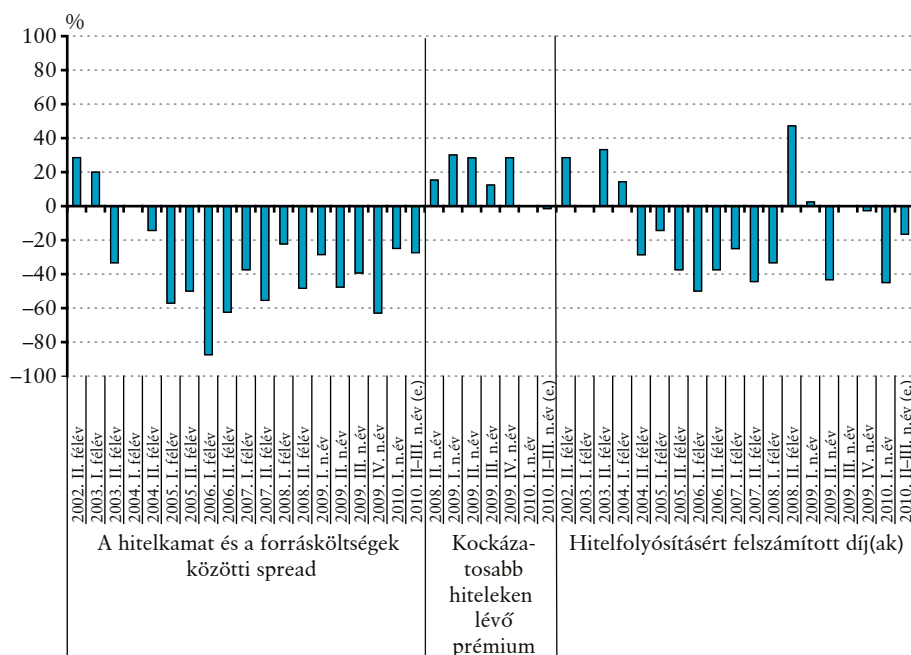

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre)

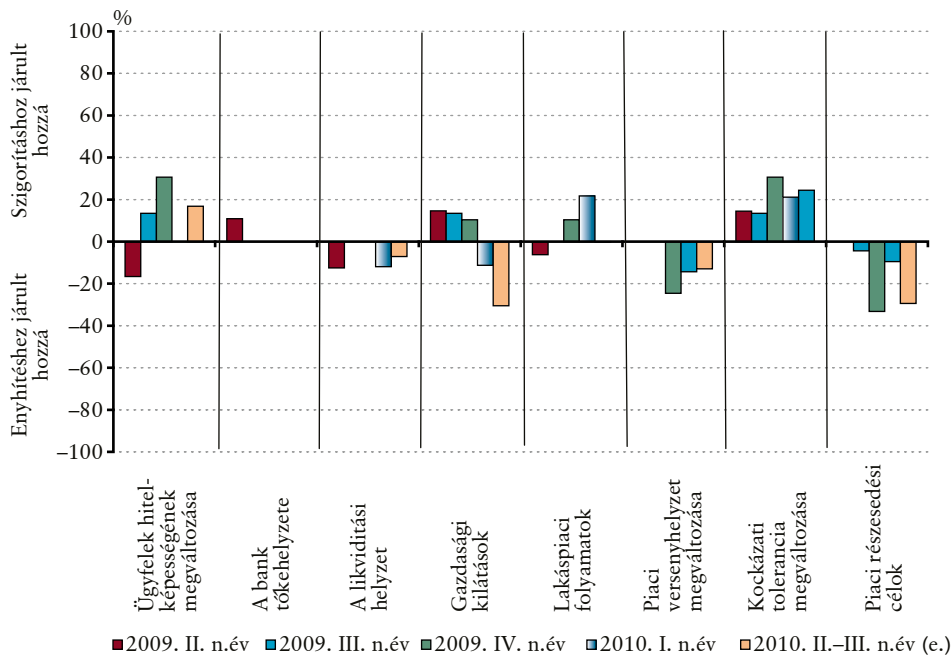

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

8. ábra

A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

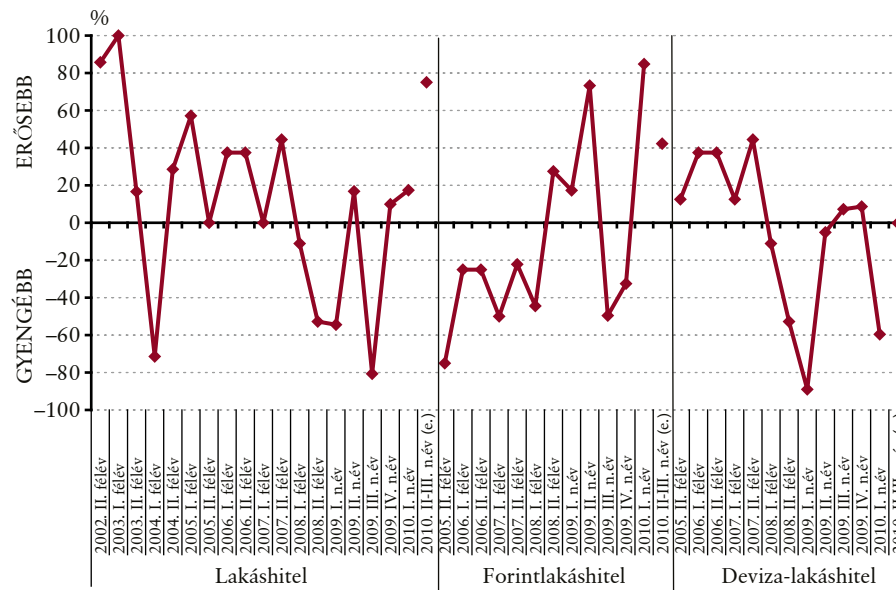
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége)

9. ábra

Hitelkereslet a lakáscélú hitelek piacán

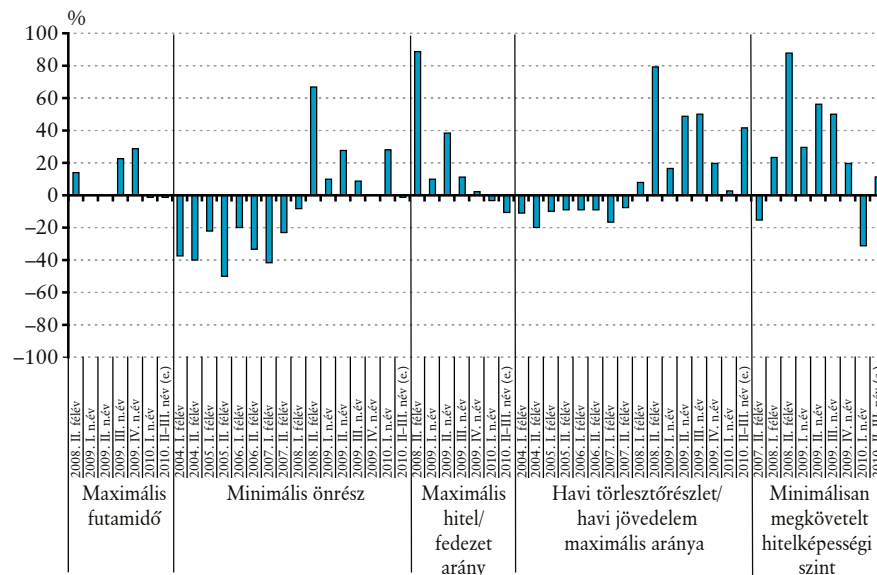
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége)

10. ábra

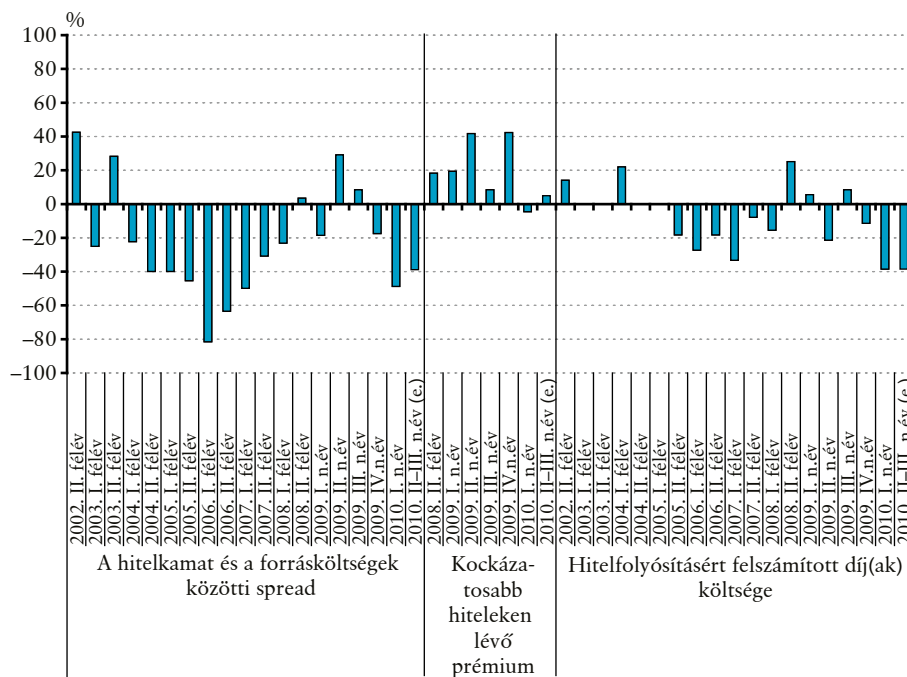
Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre)

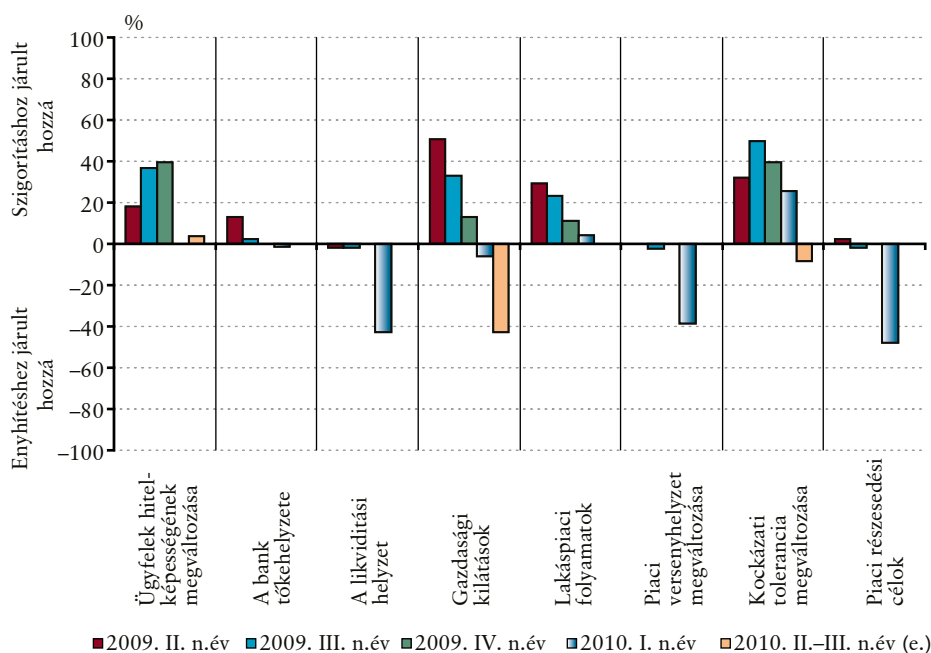
Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán*(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre)*

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

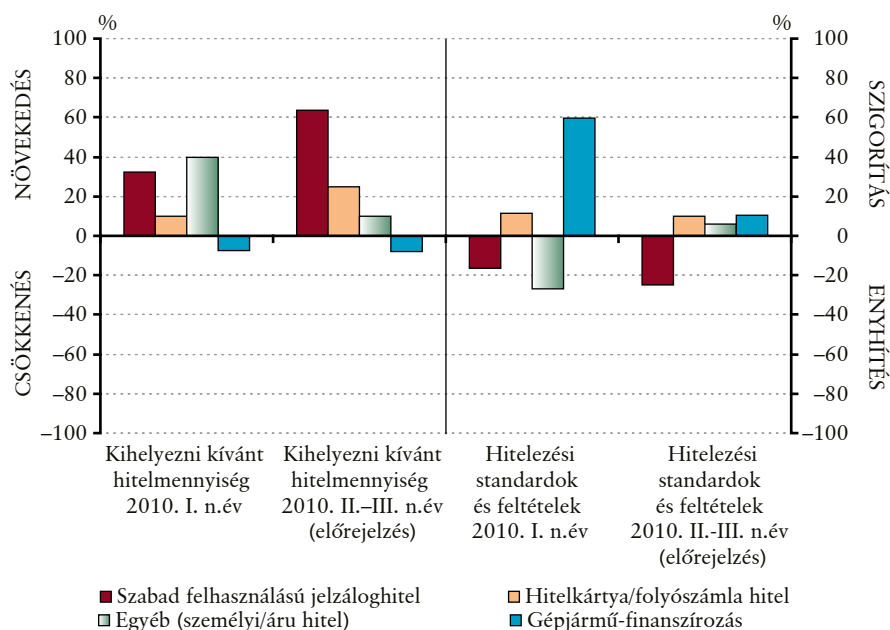
12. ábra

A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében*(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége)*

13. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmenyiség és a hitelképességi standardok/feltételek a különböző fogyasztási típusú hiteltermékekénél

(az adott választ jelző bankok nettó aránya)

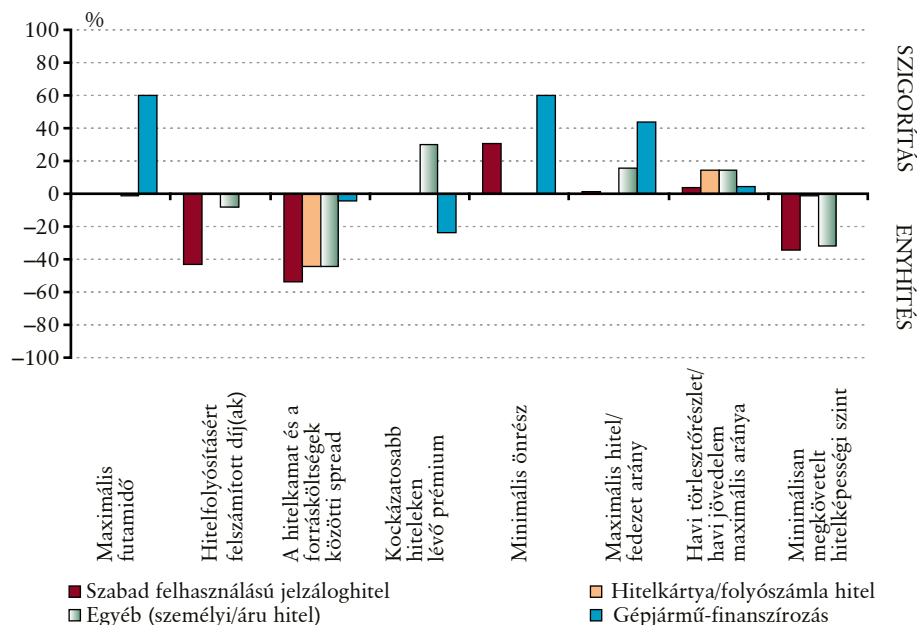

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

Hitelezési feltételek a különböző fogyasztási hitel-termékekénél

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

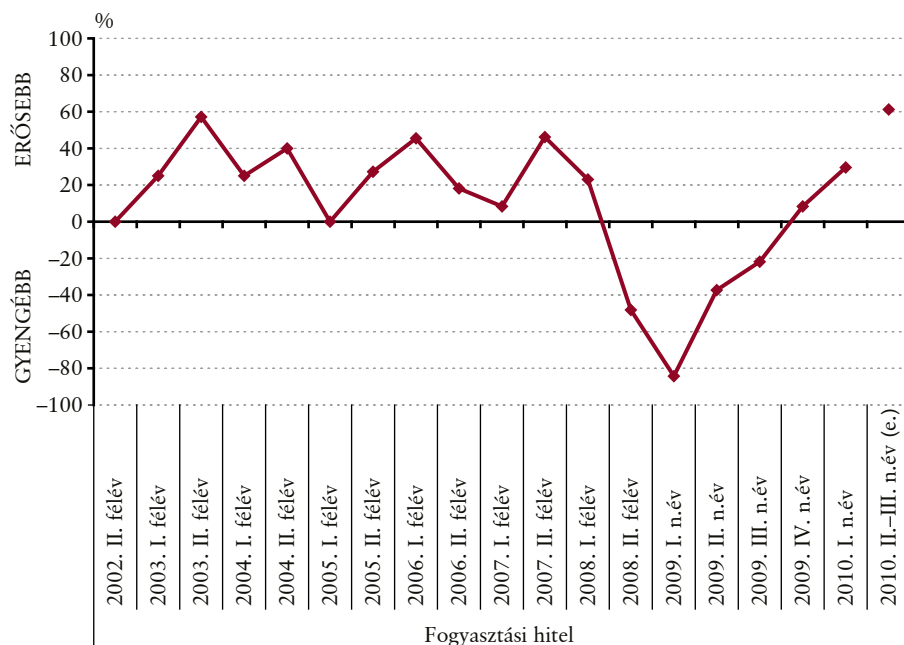

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

15. ábra

Hitelkereslet a fogyasztási hitelek piacán

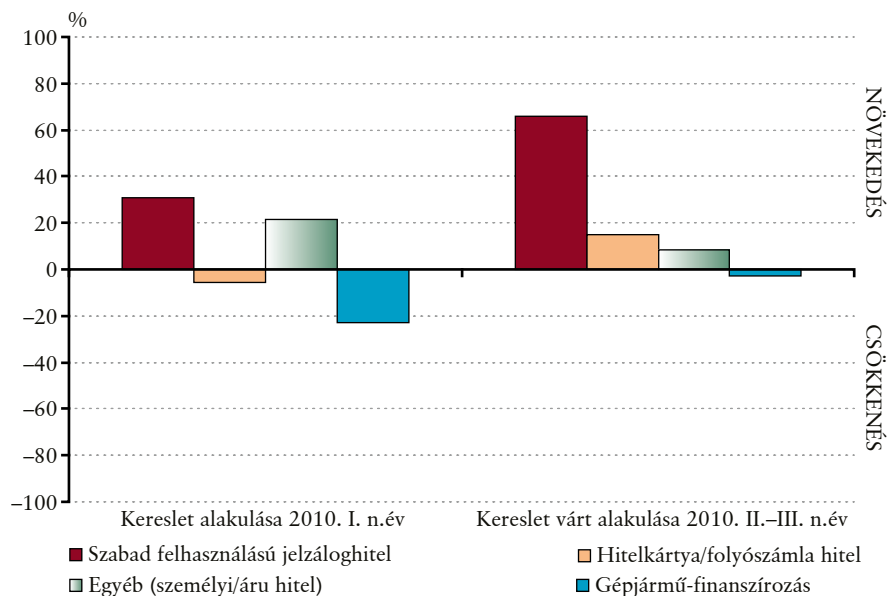
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége)

16. ábra

A hitelek iránti kereslet a különböző fogyasztási hitel-termékeknél

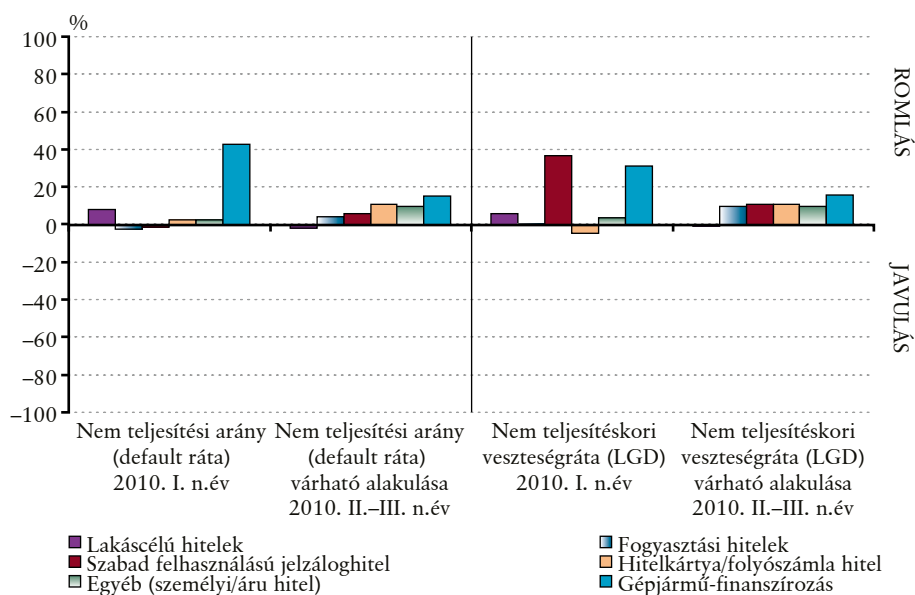
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége)

17. ábra

A háztartási hitelek nem teljesítési aránya és a nem teljesítéskori veszteségrátája

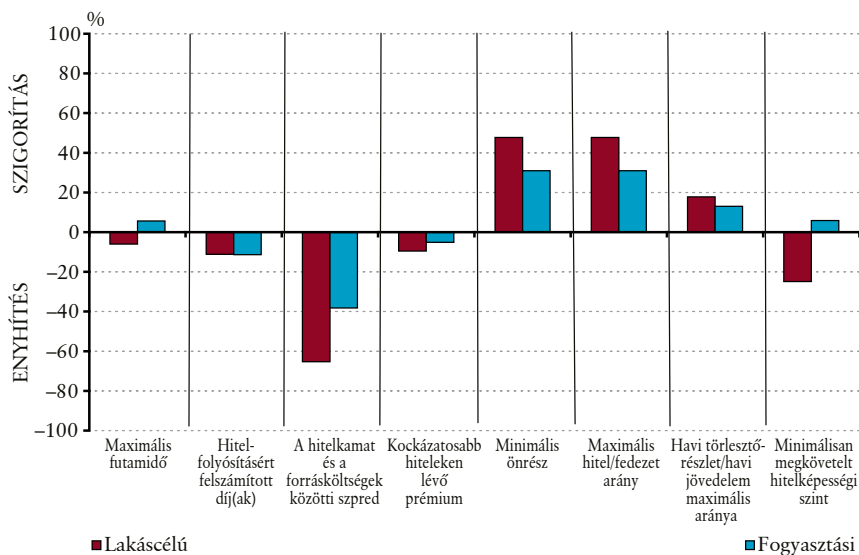
(a kockáztnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége)

18. ábra

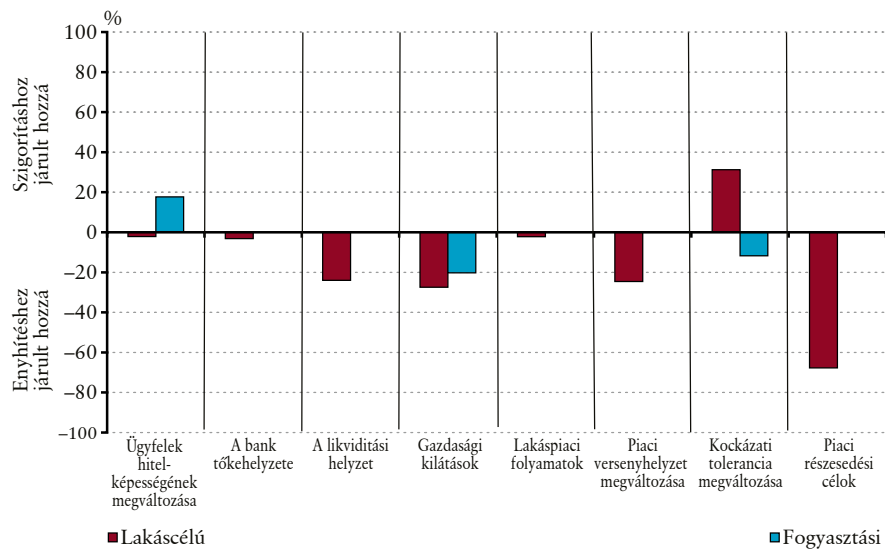
A bankok előző felmérésben bemutatott várakozásai a hitelezési feltételekre

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

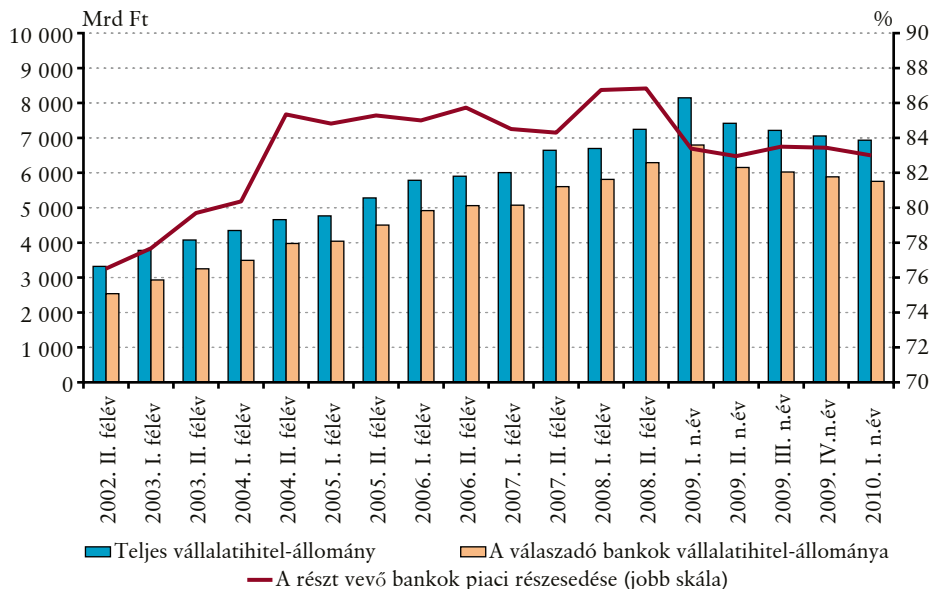
19. ábra

A bankok előző felmérésben bemutatott várakozásai a szigorításra/enyhítésre ható tényezőkkel kapcsolatban*(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége)*

VÁLLALATI SZEGMENS

20. ábra

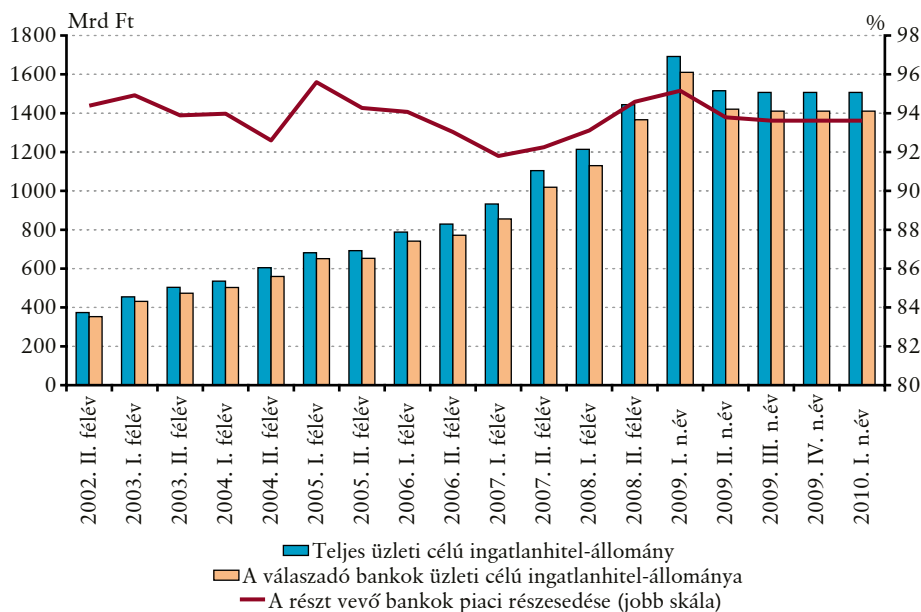
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

21. ábra

Az üzleti célú projekthitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

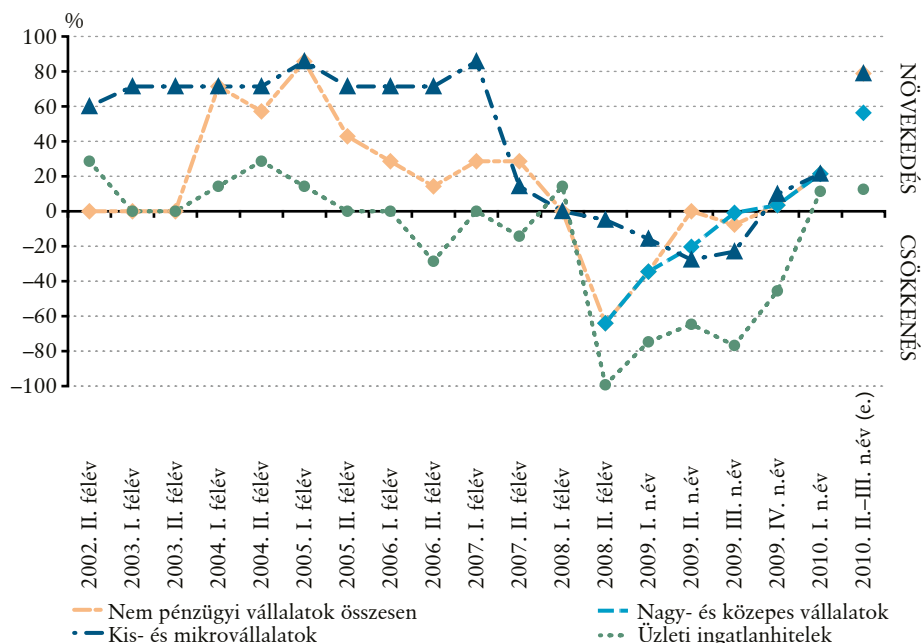

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

22. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmenyiség a vállalati hitelek piacán

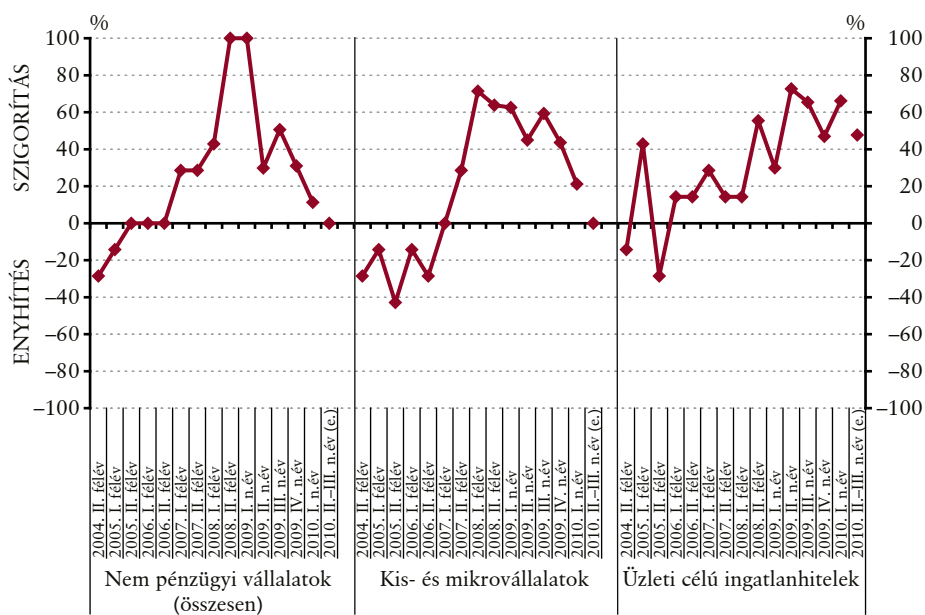
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége)

23. ábra

Hitelképességi feltételek és hitelezési standardok az egyes vállalati kategóriákban és az üzleti célú ingatlanhiteleknel

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

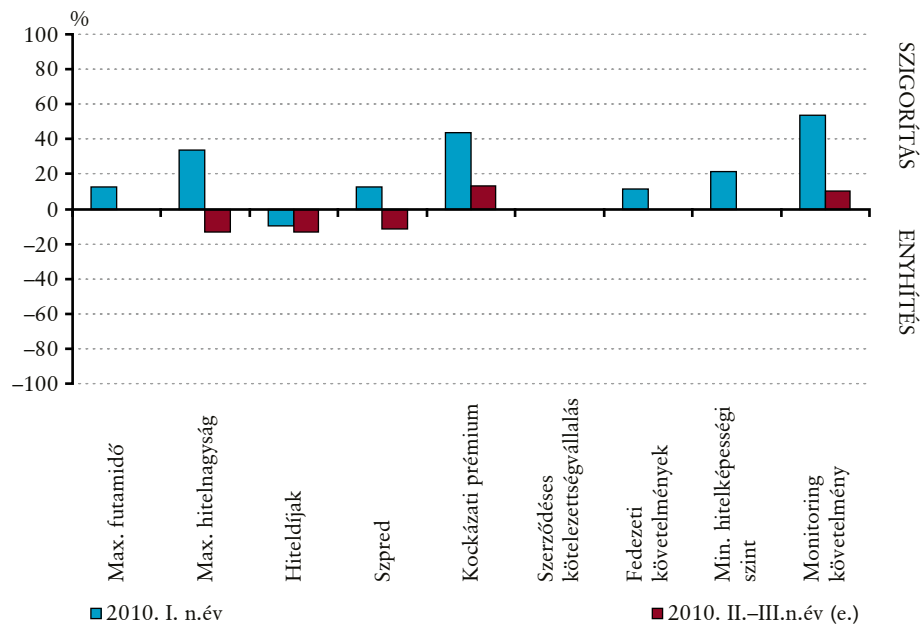

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

Hitelezési feltételek a nem pénzügyi vállalatok esetében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

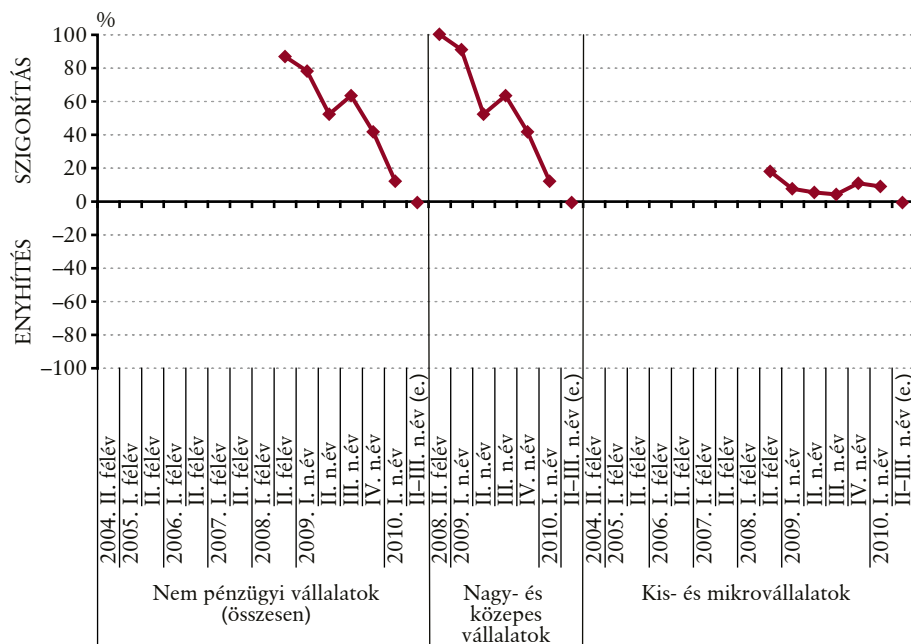

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

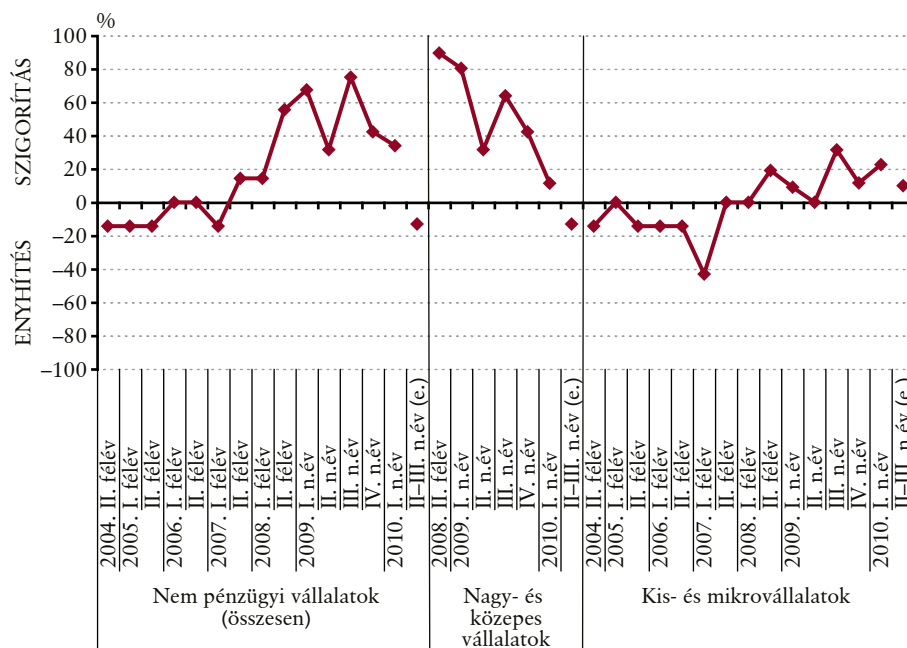

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

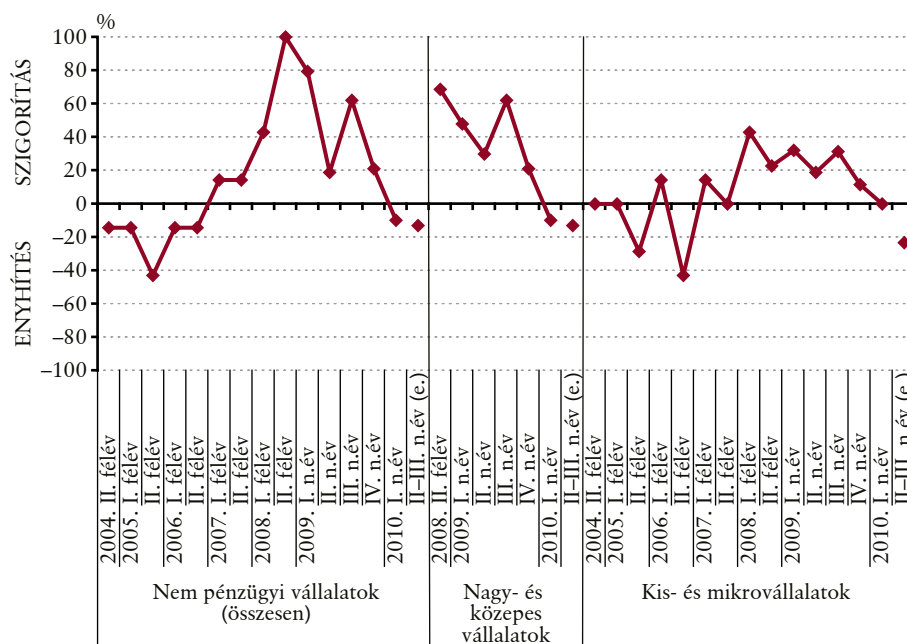

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

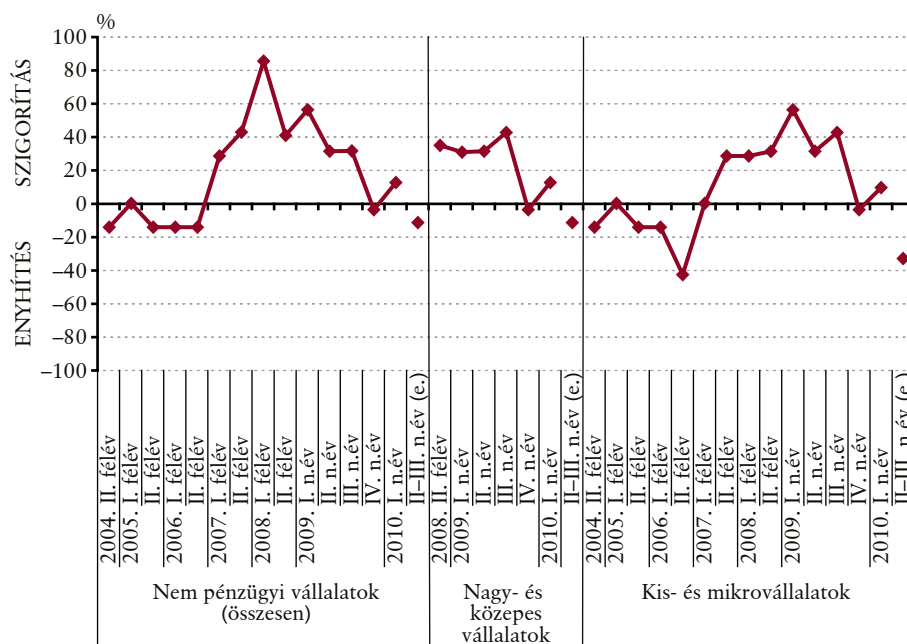

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

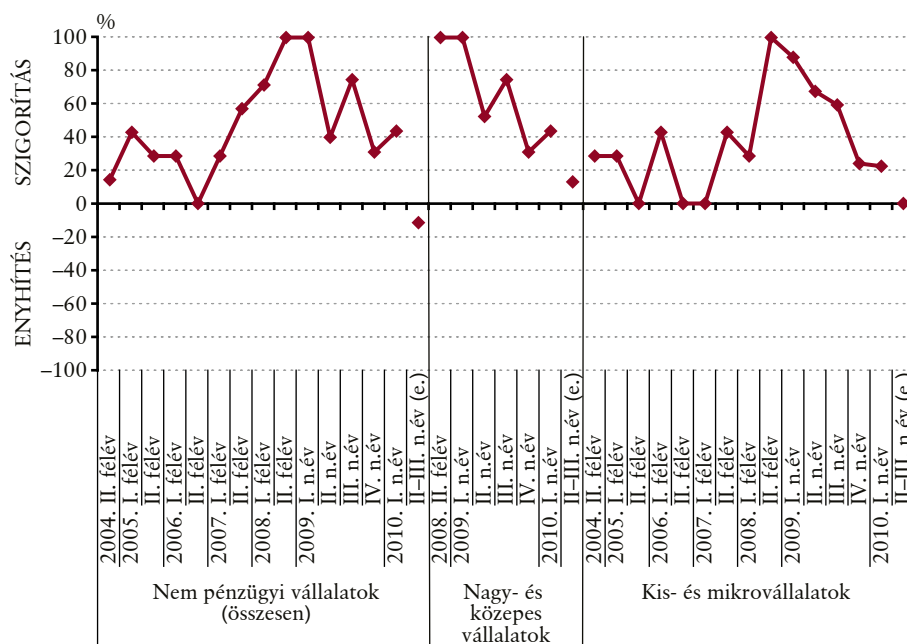

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

A kockázatosabb hitelekben lévő prémium az egyes vállalati szektorokban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

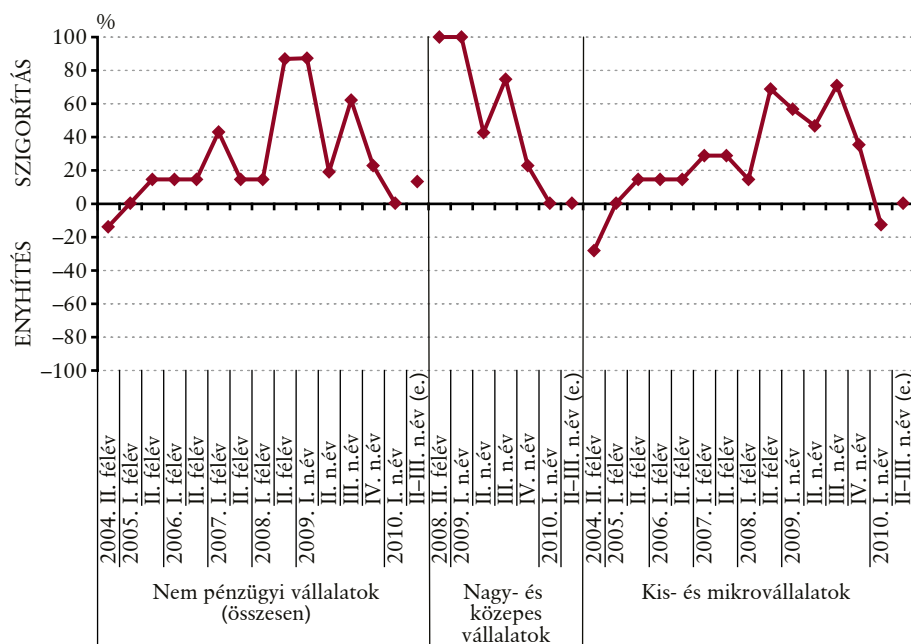

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

Az adóستól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

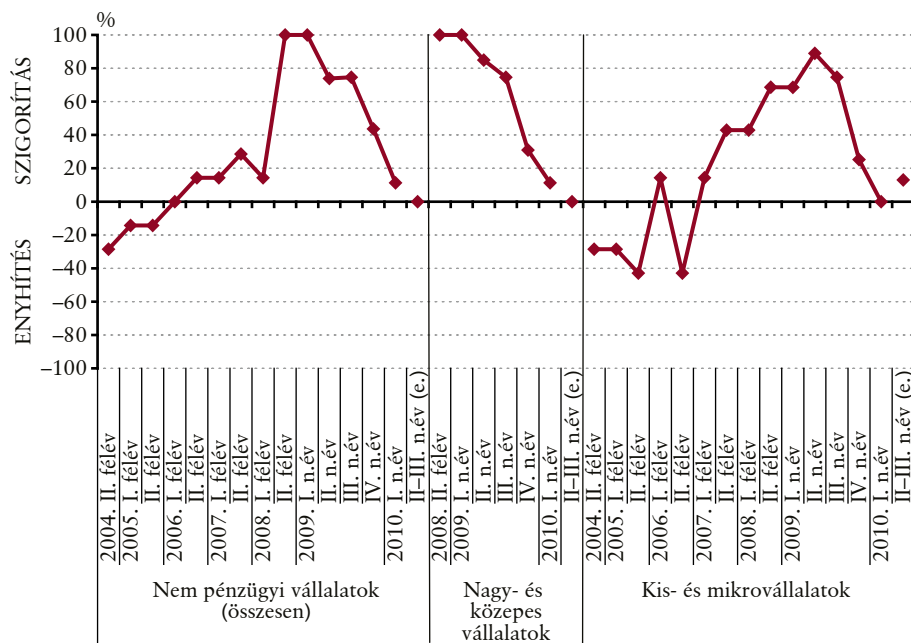

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

31. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati szektorokban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

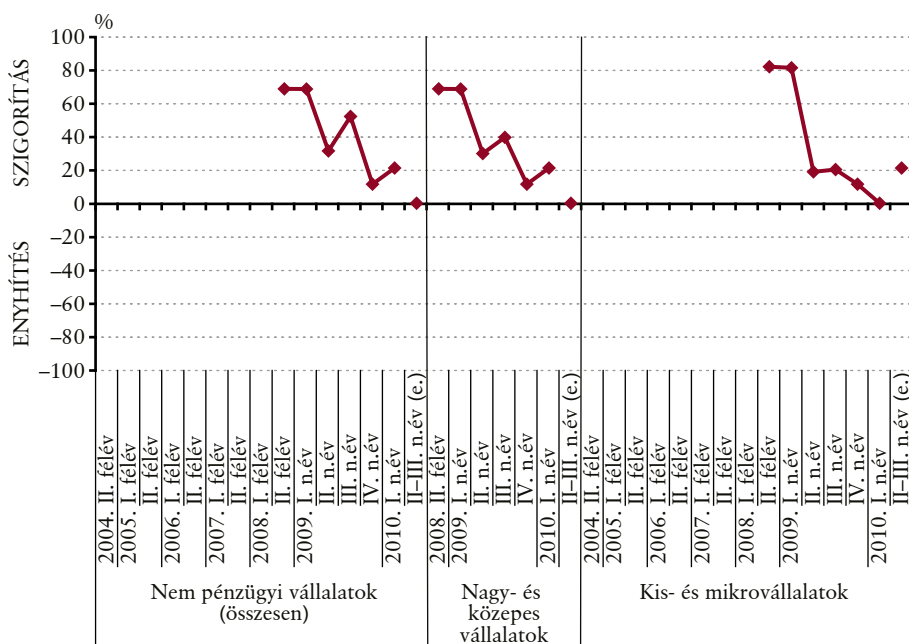

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

32. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

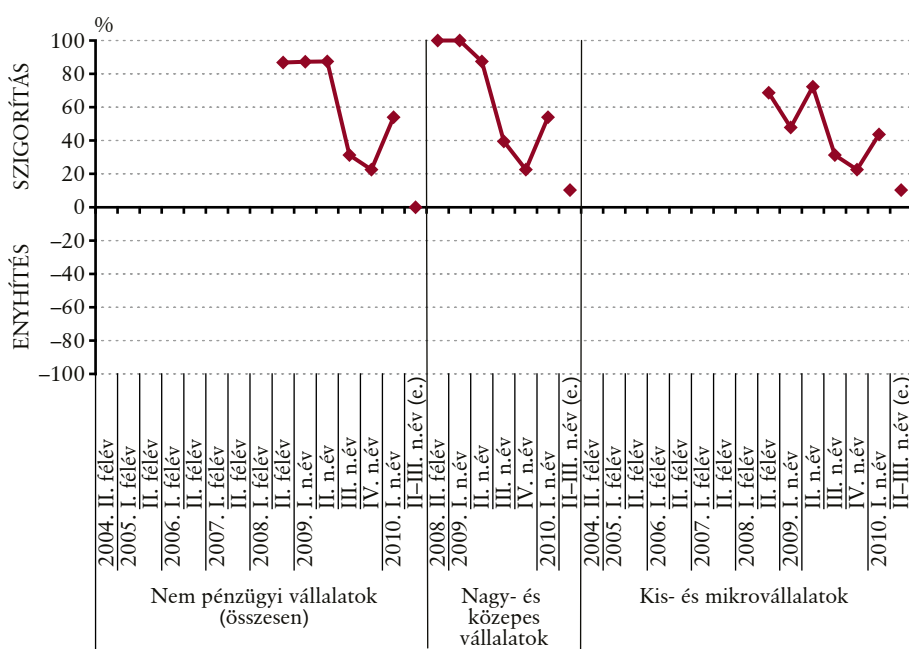

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

33. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

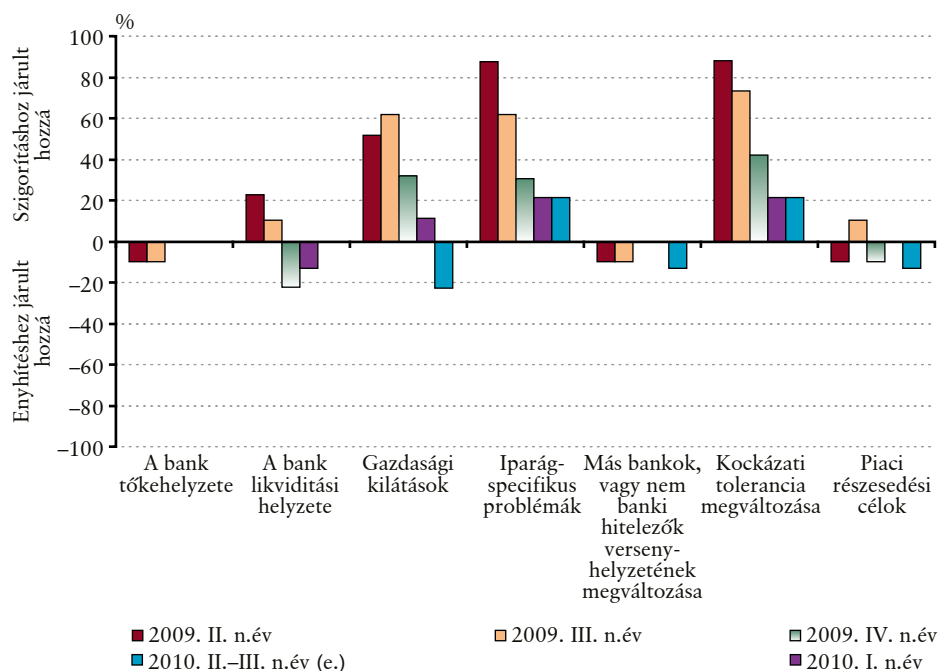
(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

34. ábra

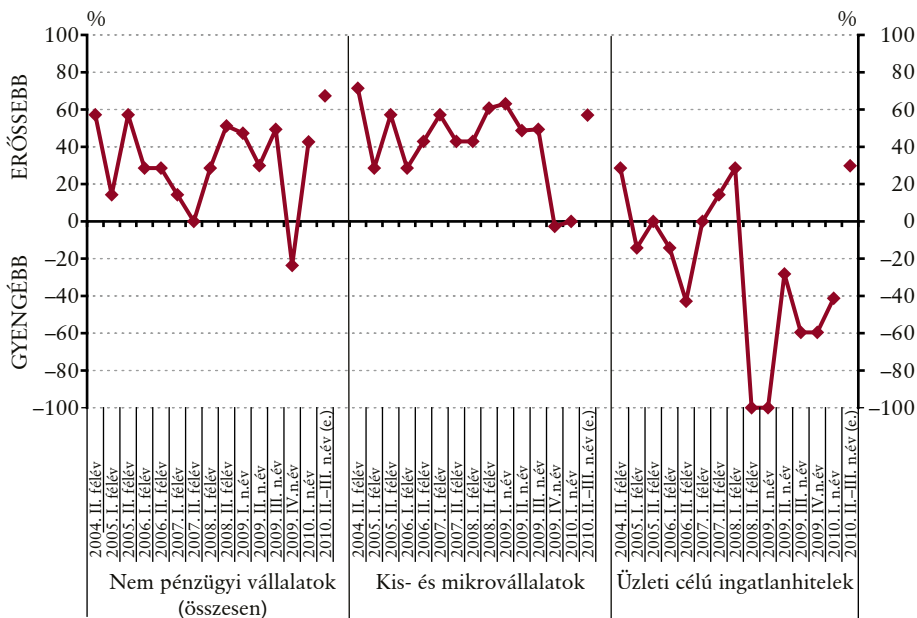
A hitelképességi standardok és a hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

35. ábra

A hitelkereslet vállalatméret szerint

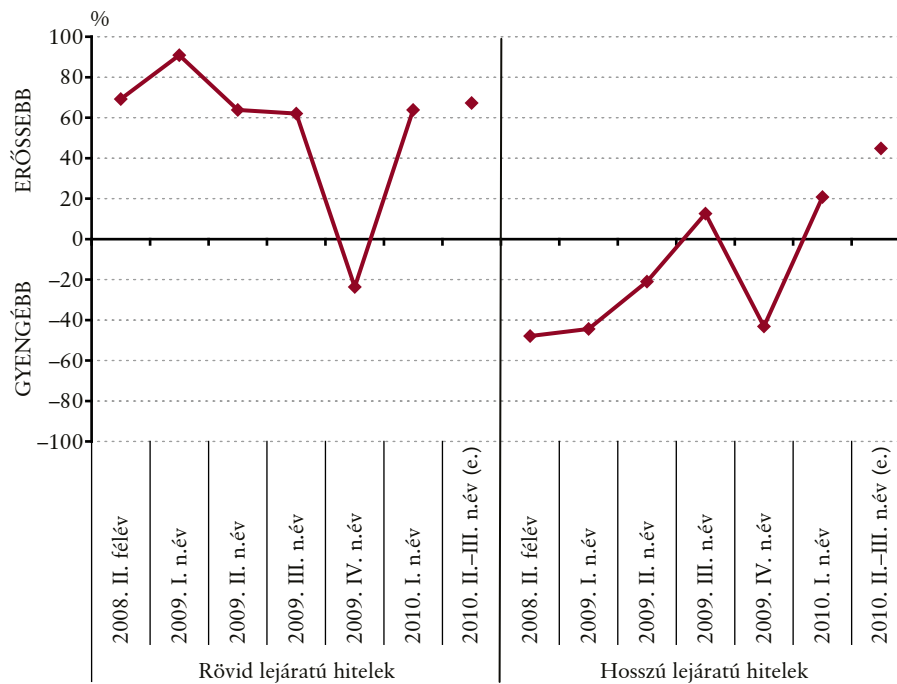
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége)

36. ábra

A hitelkereslet lejárat szerint

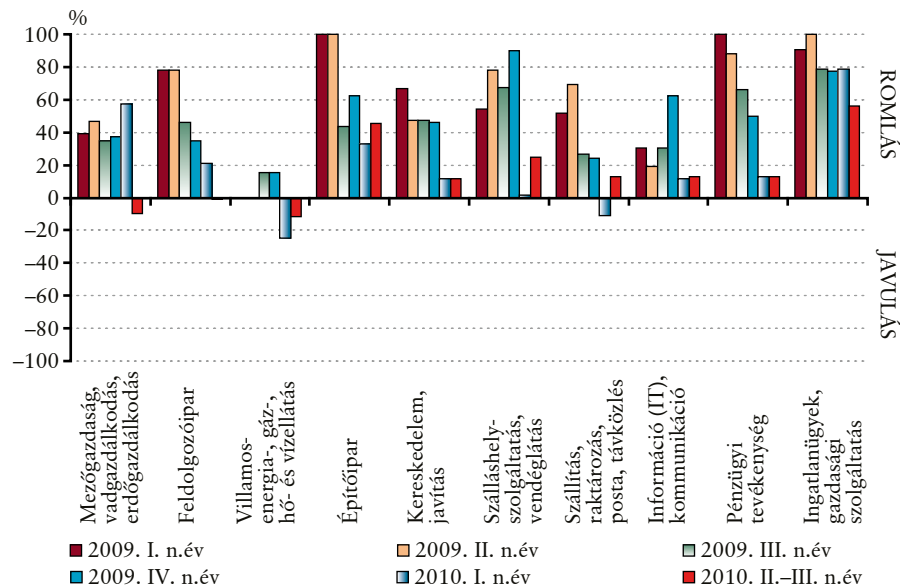
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége)

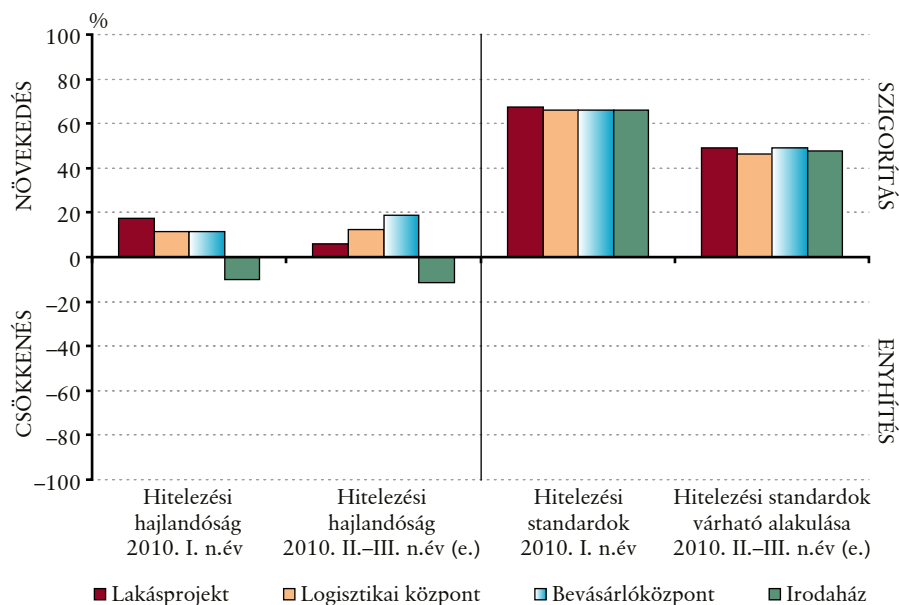
37. ábra

Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

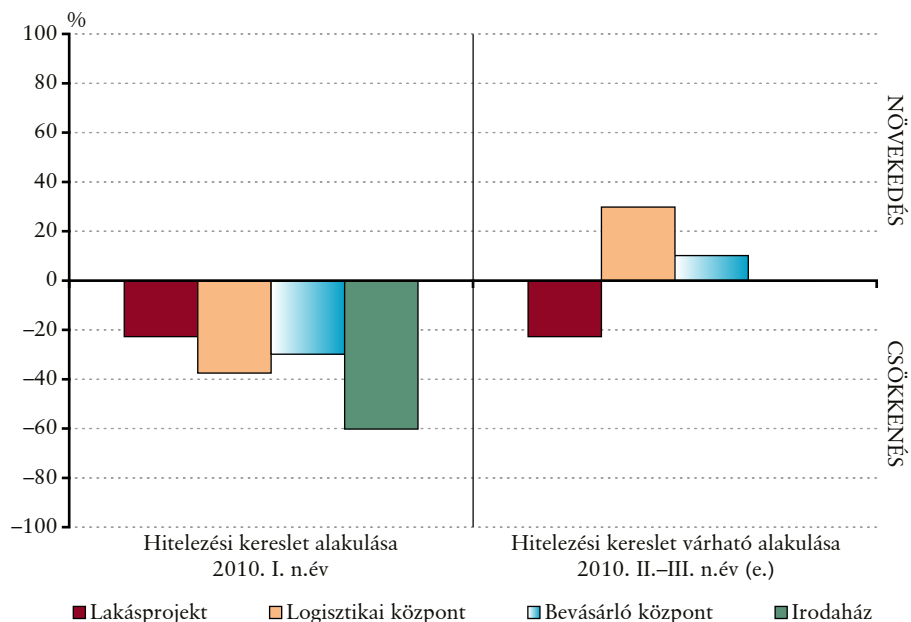
(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége)

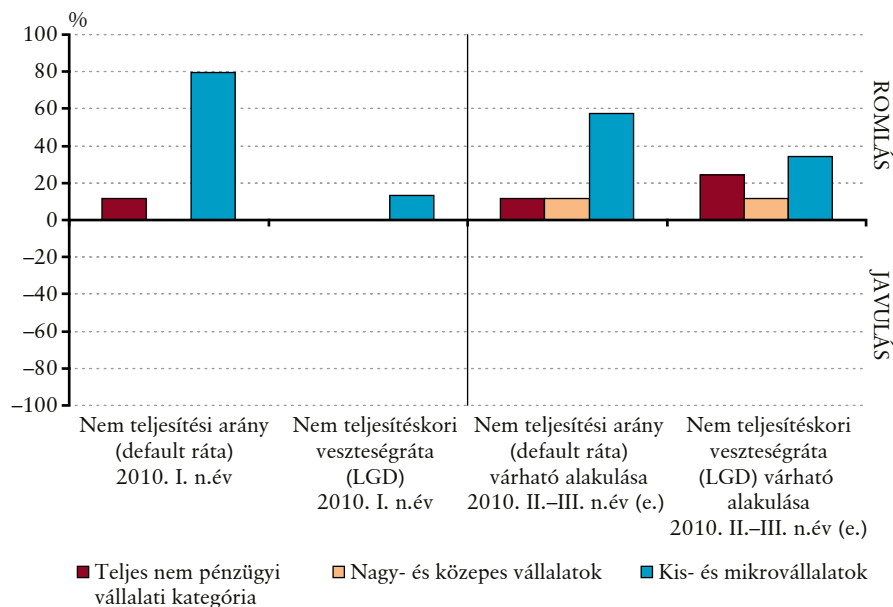
38. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelképességi standardok/ feltételek alakulása az üzleti célú ingatlanhitelek terén*(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége)**Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.*

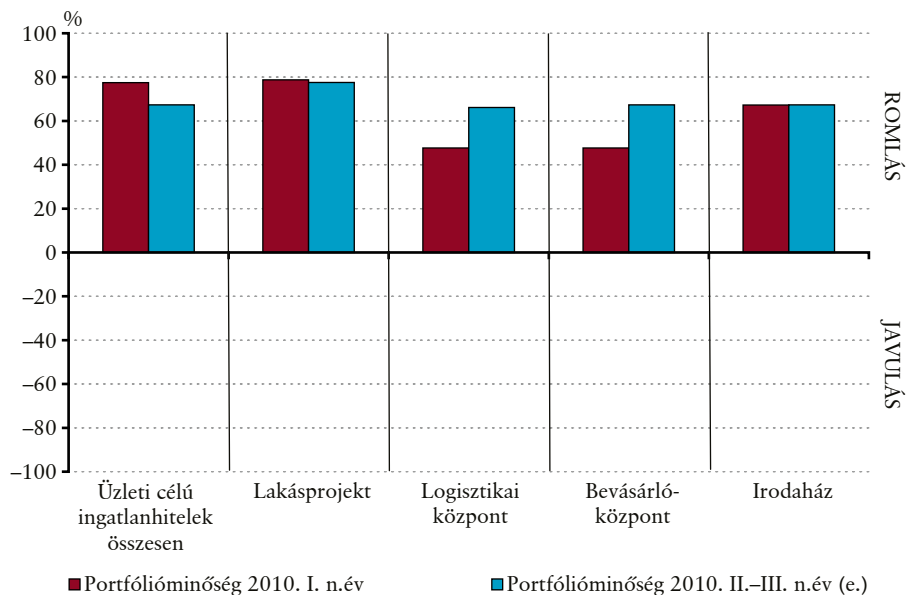
39. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain*(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége)*

40. ábra

A vállalati hitelek kockázatosságának alakulása a nem teljesítési arányra (default ráta) és a nem teljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján
(kockáztnövekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége)

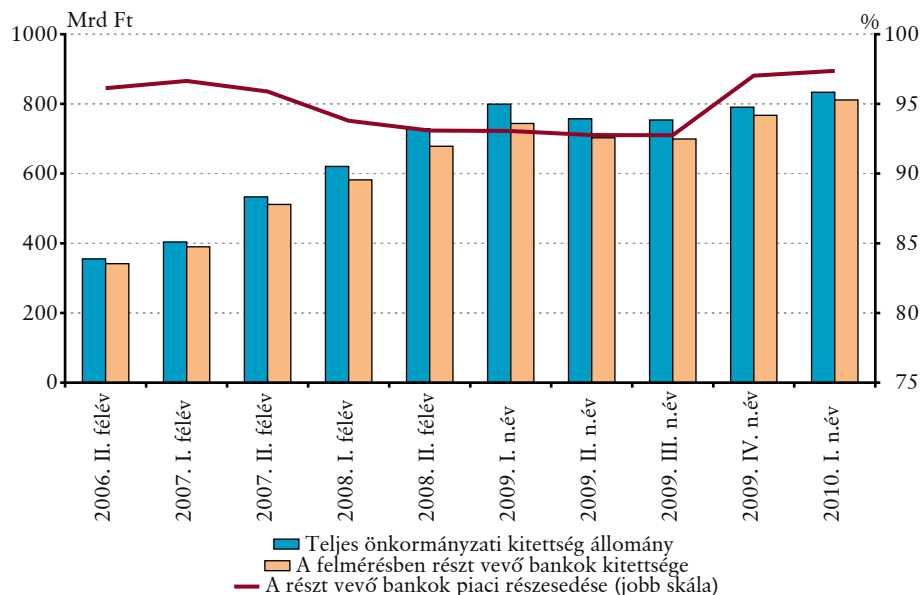
41. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

42. ábra

A teljes önkormányzati kitettség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

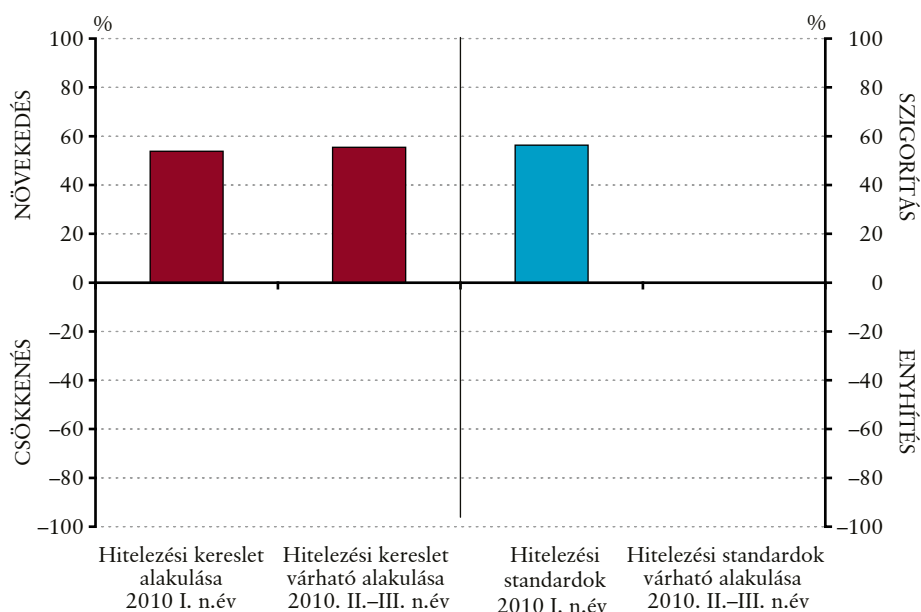

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

43. ábra

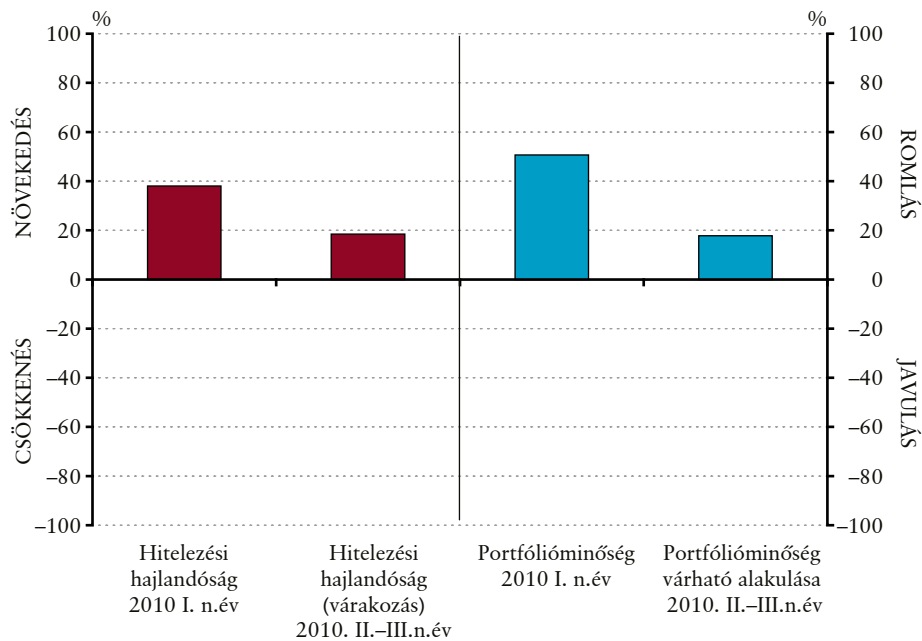
A hitelek iránti kereslet és a hitelképességi standardok/ feltételek az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége)

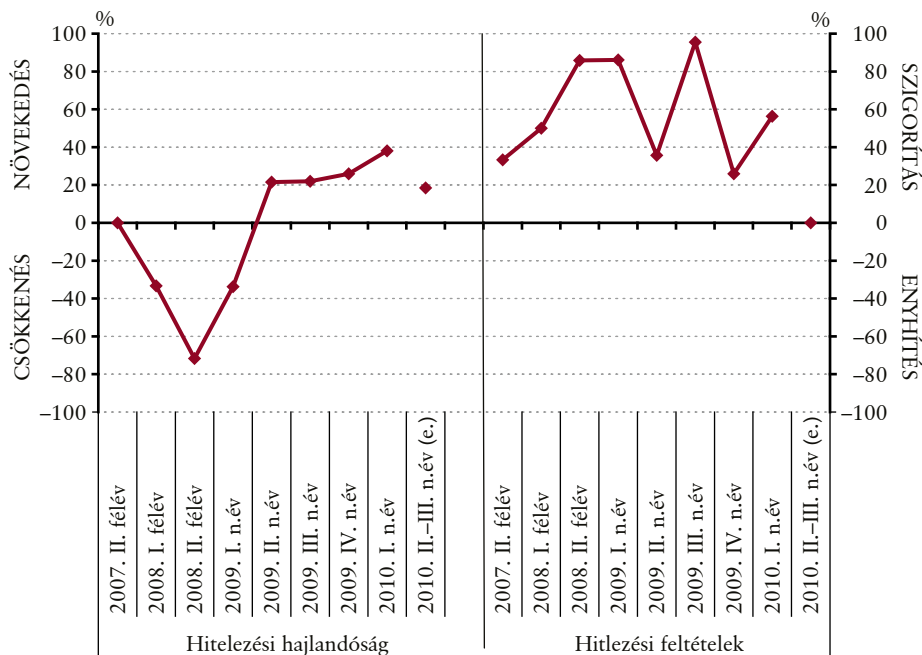

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

44. ábra

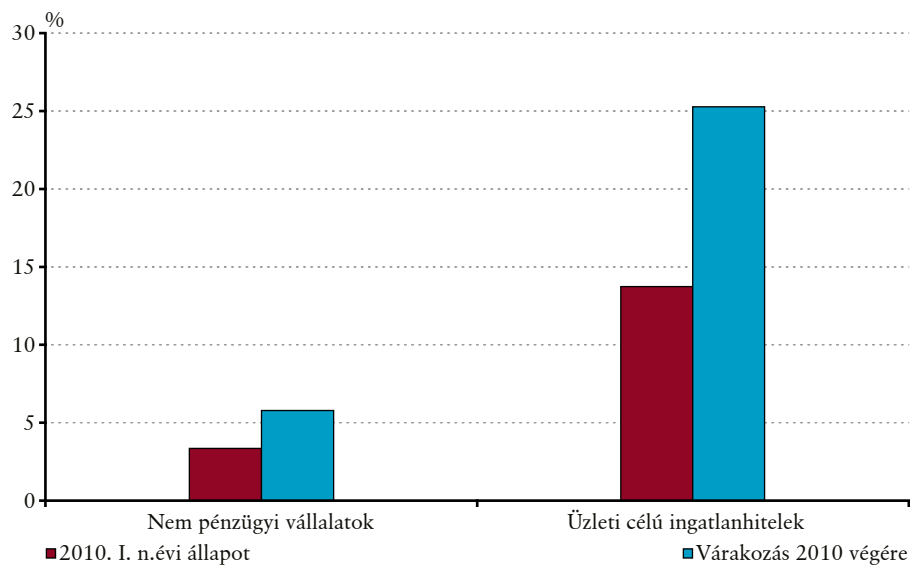
A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség az önkormányzati finanszírozásban*(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége)*

45. ábra

A hitelezési hajlandóság és a hitelezési standardok/feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban 2007 második felétől*Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.*

AKTUÁLIS TÉMA – ÁTSTRUKTURÁLÁSOK A HÁZTARTÁSI ÉS VÁLLALATI HITELEZÉSBEN**46. ábra**

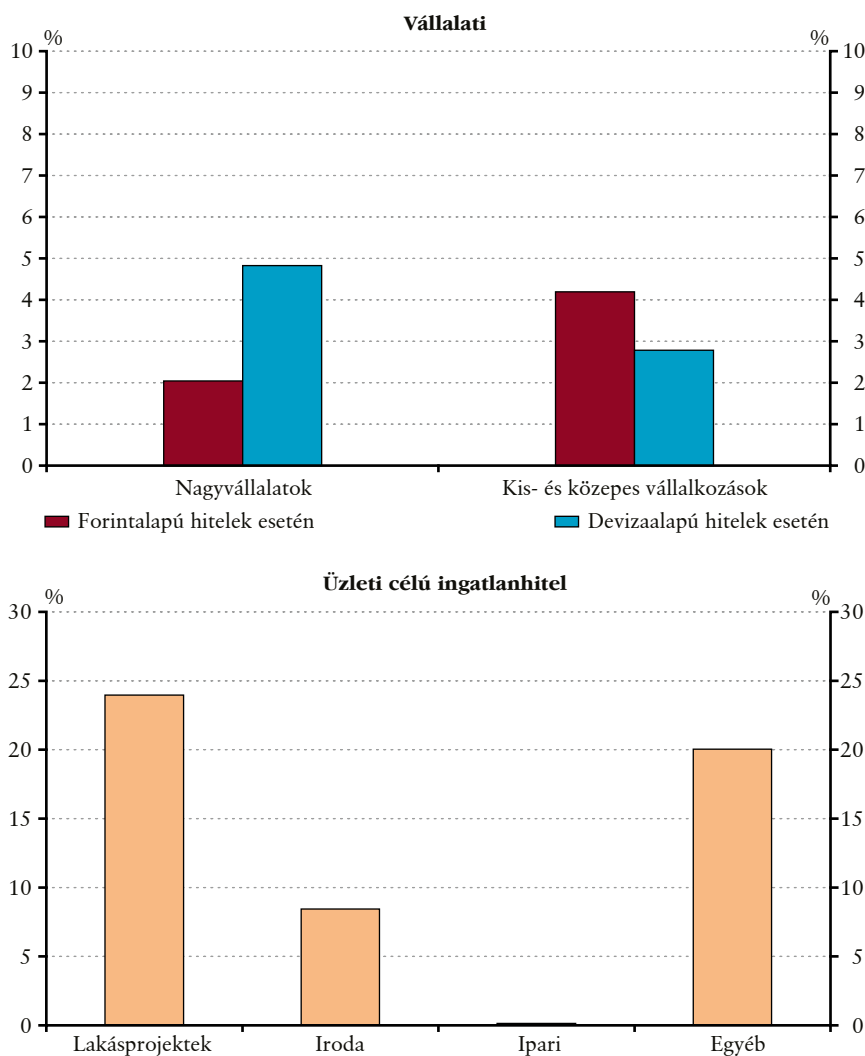
Az átstrukturált hitelek aránya az összesített vállalati, illetve üzleti célú ingatlan hitelállományához viszonyítva a felmérésben részt vevőknél 2010 első negyedévének végén és a bankok várakozásai év végére

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

47. ábra

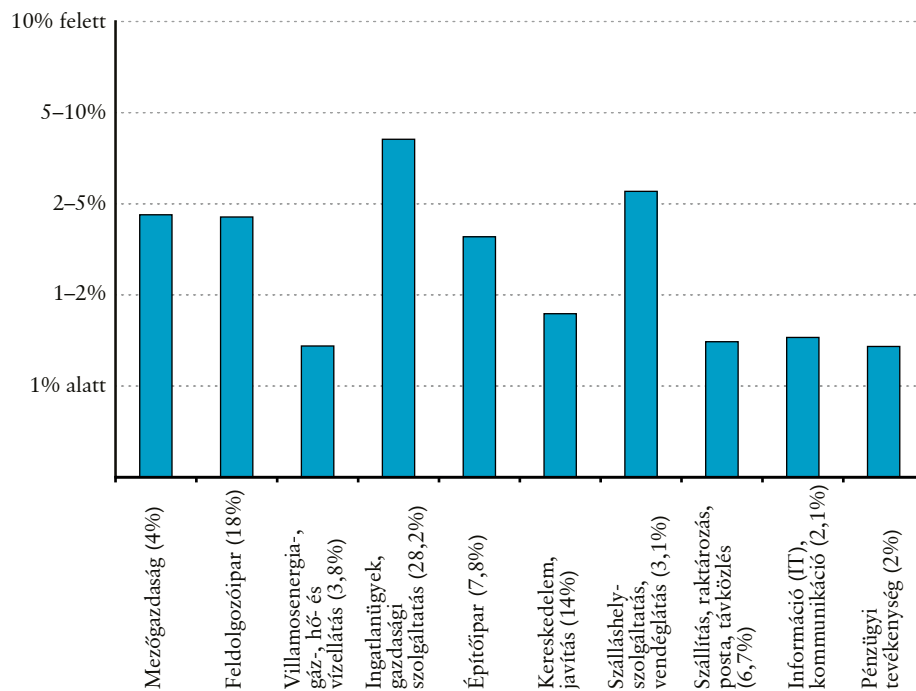
Az átstrukturált hitelek aránya az adott vállalati, illetve üzleti célú ingatlanhitel részszegegenségnek hitelállományához viszonyítva a felmérésben résztvevőknél, 2010 első negyedévének végén a vállalati szegmensben

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

48. ábra

Az egy nemzetgazdasági ágazatokban átstrukturált hitelek aránya az adott vállalati szegmens hitelállományához viszonyítva a felmérésben résztvevőknél, 2010 első negyedévének végén

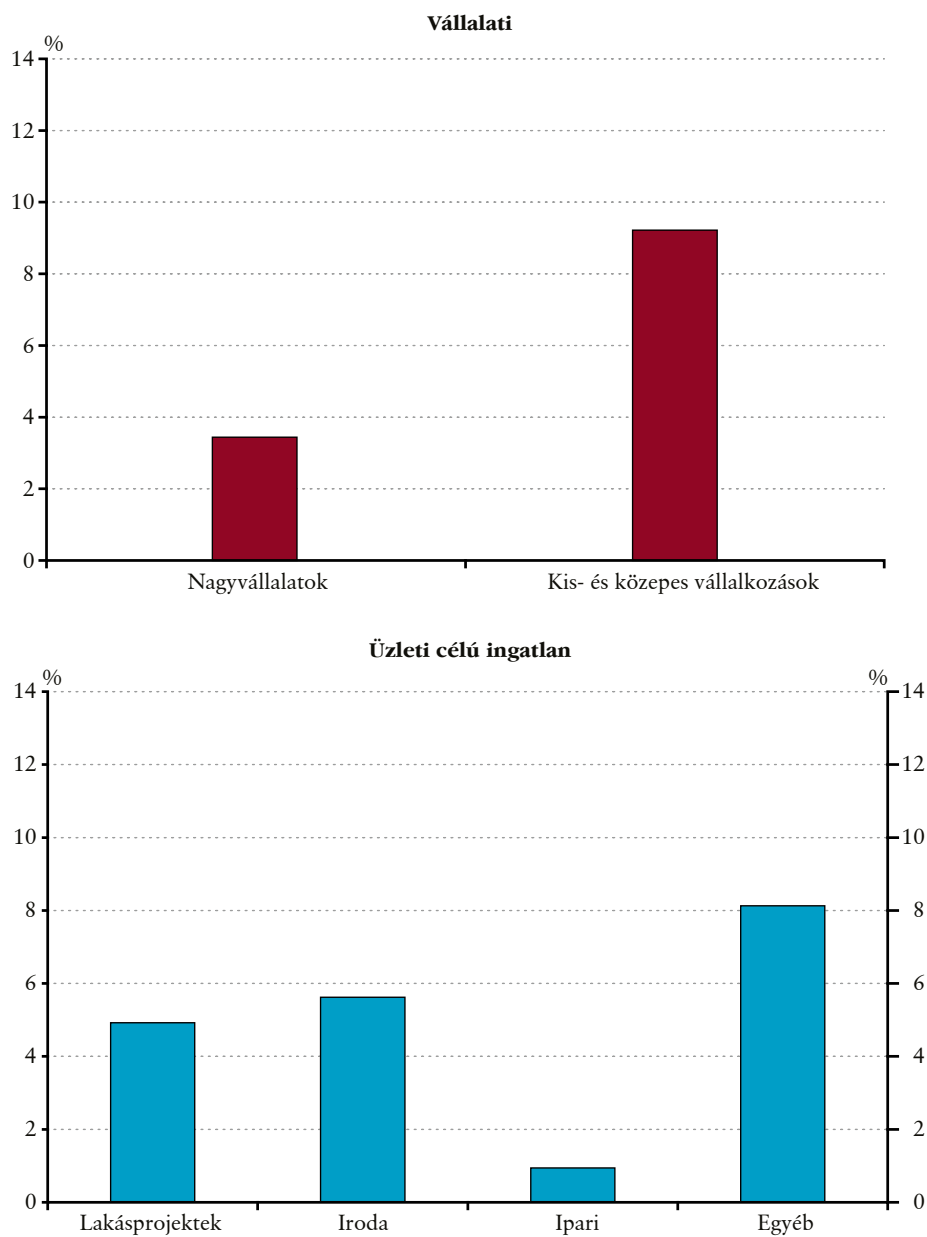

Megjegyzés: A bankok intervallumokat jelöltek meg az átstrukturált hitelek arányánál az egy-egy nemzetgazdasági ágazatoknál. Zárójelben a nemzetgazdasági ágazatok hitelállománya a teljes vállalati hitel-állományhoz képest. Piaci részesedéssel súlyozott.

49. ábra

Az átstrukturálások után visszaesők (30 napon túli késedelembe esők) bankok közötti megoszlása az összes átstrukturált hitel arányában a vállalati, illetve üzleti célú ingatlanhitelezésben

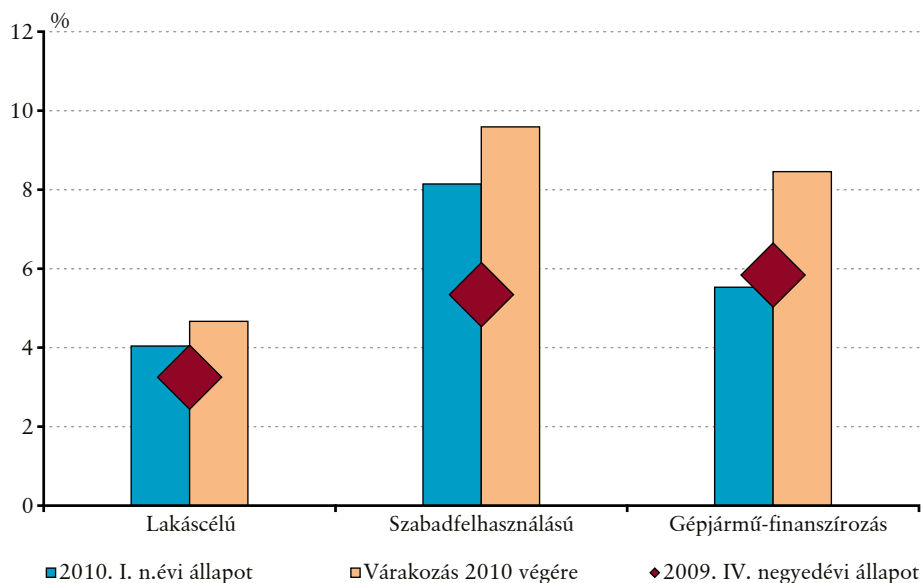
(2010. I. negyedévi állapot)

Megjegyzés: Piaci részesedéssel súlyozott értékek.

50. ábra

Az átstrukturált hitelek aránya a teljes lakáscélú hitelállományhoz viszonyítva a felmérésben résztvevőknél 2010 első negyedévének végén és a bankok várakozásai év végére

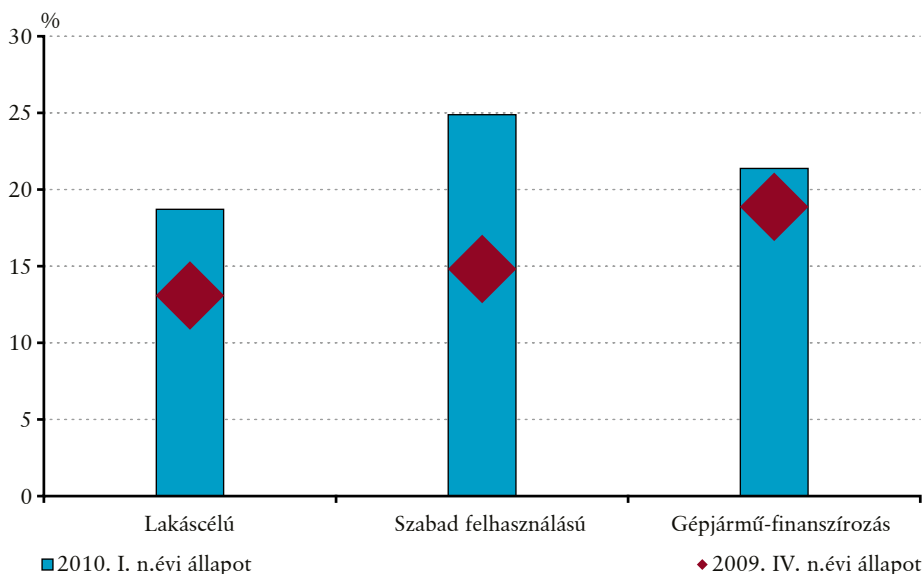

Megjegyzés: A 2009 negyedik negyedévi állapot esetében a kérdőívben a bankok intervallumok alapján választottak, ezért a rombusz mérete az intervallumok miatti szórásra utal. Piaci részesedéssel súlyozott.

51. ábra

Az átstrukturálások után visszaesők (30 napon túli késedelembe esők) bankok közötti megoszlása az összes átstrukturált hitel arányában a háztartási hitelezésben

(2010. I. negyedévi állapot)

Megjegyzés: A 2009 negyedik negyedévi állapot esetében a kérdőívben a bankok intervallumok alapján választottak, ezért a rombusz mérete az intervallumok miatti szórásra utal. Piaci részesedéssel súlyozott.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatérő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2010. áprilisban 2010 első negyedévére), az előretekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2010. áprilisban 2010 második, harmadik negyedévére) tartalmaznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A standard kérdőívrész során rákérdezzünk a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, azonban az ábrakészletben csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélv értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásárakban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk:

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési standardoknak nevezzük azokat a belső banki szabályokat, amelyek meghatározzák, hogy a bank milyen ügyfeleknek, ügyfélcsoportoknak (ágazat, terület, méret, pénzügyi mutatók stb. szerinti besorolás alapján) és milyen típusú hitelt (csak fedezett, beruházási, folyószámla stb.) nyújt.

Hitelezési feltételeket⁵ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl.: a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁵ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2010 első negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredményének ismertetése

2010. május

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

